

הכנסת

הכנסת העשרים
מושב שלישי

פרוטוקול מס' 222
מישיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה
יום רביעי, י' באדר התשע"ז (08 במרץ 2017), שעה 9:00

סדר היום:

בקשה לחוות דעת מבקר המדינה בנושא: התנהלות רשויות המדינה בטיפול בקהילה הטרנסגינדרית בישראל - ישיבת מעקב שלישית

נכחו:

חברי הוועדה:

קארין אלהרר – היו"ר
מירב בן ארי – מ"מ היו"ר

חברי הכנסת:

יעל גרמן

מוזמנים:

– בני ברנד גולדמן	– משרד מבקר המדינה
– ציפי נחשון-גליק	– משרד הרווחה והשירותים החברתיים
– דפנה גוטליב	– יועץ משפטי, משרד המשפטים
– איריס מנדה בן יעקב	– ממונה על החינוך למיניות, משרד החינוך
– יונתן מרטון מרום	– עו"ס רכז תחום להט"ב, מרפאת לוינסקי, משרד הבריאות
– אביטל וינר אומן	– לשכה המשפטית, משרד הבריאות
– שושי הרץ	– מנהל היחידה למניעת אובדנות, משרד הבריאות
– תמי אזרזר	– מנהלת, רשות האוכלוסין
– אודליה אדרי	– לשכה משפטית, רשות האוכלוסין
– יקותיאל צפרי	– דובר המשרד, המשרד לשוויון חברתי
– רונית זר	– רח"ט תקון שב"ס, המשרד לבטחון פנים
– דקלה פוגל ברדה	– קמ"ד אח"מ, המשרד לבטחון פנים
– אפרת לפלר	– אגף ועדות רפואיות, המוסד לביטוח לאומי
– מרלית הר ציון	– מרכזת אגף נכות כללית, המוסד לביטוח לאומי
– רחלי הכהן	– עו"ד, המועצה הלאומית לשלום הילד
– גל וגנר קולסקו	– מזכ"ל החברה לקידום הבריאות בקהילת הלהט"ב, הר"י - ההסתדרות הרפואית בישראל
– אריה גרובר	– מנהל מח' אשפוז ושרותים אמבולטוריים, לאומית שירותי בריאות
– אלישע אלכסנדר	– מנכל, ארגון מעברים
– מיכל סטולר	– עובדת סוציאלית, איגי (ארגון נוער גאה)
– מאיה ארבל	– משאבי אנוש, איגי (ארגון נוער גאה)
– ענבר פלד	– מנחת הקליניקה לרב תרבותיות ומגוון, האוניברסיטה העברית
– ענת ארדיטי	– מנהלת אגף תכניות מיוחדות, שלומית - עמותה להתנדבות
– תמר יהל	– מנכ"לית, חושן - ארגון למען הציבור
– ירון גל	– מנהל דירת מעבר לצעירות טרנסגינדריות, פרויקט גילה להעצמה טרנסית
– עידו קטרי	– יועץ משפטי, פרויקט גילה להעצמה טרנסית
– ליהי יונה	– פרויקט כליאה, פרויקט גילה להעצמה טרנסית
– עדן מזרחי	– דיירת בדירת מעבר לצעירות טרנסיות, פרויקט גילה להעצמה טרנסית
– אפרת טילמה	– גמלאית, אגודת ההומואים, הלסביות, הביסקסואלים והטרנסגינדרס בישראל
– אלה אמיר	– רכזת תחום הבריאות של עמותת מעברים לשינוי בר-קיימא לקהילה הטרנסית
– לי אילן	– סטודנטית
– אברהם סופר	– מוזמן

יעל רשליג – מוזמנת
רנדגיה וזאנה פרייאמגאני – מוזמנת
מאיר – מוזמן

מנהלת הוועדה:

חנה פריידין

רישום פרלמנטרי:

הדס צנוירט

בקשה לחוות דעת מבקר המדינה בנושא: התנהלות רשויות המדינה בטיפול בקהילה הטרנסג'נדרית בישראל - ישיבת מעקב שלישית

היו"ר מירב בן ארז:

בוקר טוב, אני מתכבדת לפתוח את הישיבה. אני כאן כדי להחליף את חברת הכנסת קארין אלהרר, שאין לה קול. ננהל את זה ביחד, בניהול משותף. זה דיון רביעי כבר בנושא טיפול המדינה בטרנסג'נדרים. היום יום רביעי, 8.3.17, י' אדר התשע"ז, 09:00, ישיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה – בקשה לחוות דעת מבקר המדינה בנושא התנהלות רשויות המדינה בטיפול בקהילה הטרנסג'נדרית בישראל - ישיבת מעקב שלישית, דיון רביעי.

חשוב גם ליושבת-הראש לציין שלא קיימנו את הדיון ביום זכויות הקהילה הגאה שהיה כאן לפני שבועיים, כי ידענו שנקבע כבר דיון. היה דיון אחד כאן בחודש פברואר, בחודש מאי - דיון שני, ומאז יש קשר רציף של הוועדה עם המשרדים הרלוונטיים. גם אני הייתי פה ברוב הדיונים – ראינו שיש אי-אחידות בטיפול הרשויות, וראינו כומבן גם שיפור מסוים, אך עדיין יש עוד כמה חסמים.

הוועדה מבקשת גם לציין, שיש משרדים וגופים שמצליחים ונותנים מענה יפה לנושא הזה. אפשר לציין את צה"ל, שמנהל את זה תחת היוה"ל, יועצת הרמטכ"ל לענייני מגדר, והבנו שהם ממש יושבים באופן אישי עם כל חייל או חיילת טרנסים. צה"ל שוחרר מהישיבה בזכות הצטיינותו, אבל חשוב לומר שיש תפירה של המערכת בהתאמה לחיילים וחיילות טרנסג'נדרים.

גם קיבלנו במאי נוהל מסודר, שמעגן באופן סופי את הנכונות גם במשטרה – אני רואה שיש כאן נציגת משטרה - שהחליטו על נוהל – בטח תדברי על זה – שהפנייה לאדם תהיה לפי המגדר המועדף עליו.

במשרד הרווחה שמענו על הכשרות שנעשות באופן מיוחד בנושא. גם אני יודעת באופן אישי שיש סניפים של ביטוח לאומי שעושים הכשרות בנושא הקהילה הטרנסג'נדרית, וכמובן משרד הבריאות, שנפגש בנושא של בריאות הנפש עם נציגי הקהילה – נשמע גם על זה.

ביטוח לאומי – ציינתי, גם בטפסים שלו, הבנו שלא צריך לסמן את המין, כלומר יש דברים טובים. אנחנו שמחים לפרגן מהוועדה, אבל גם נתמקד בדברים שיש לשפר. יש עוד דברים שלא קורים ורשויות שלא נותנות מענה, לכן יושבת-הראש, כפי שהבטיחה לכם, ממשיכה לפעול בנושא ולקיים דיונים.

מי הנציג של משרד הפנים? נציגות. היום נדבר עם משרד הפנים. הבנו שאין לכם רפרנט בנושא של טרנסג'נדרים.

קריאה:

יש.

היו"ר מירב בן ארז:

את היית פה גם בפעם שעברה, נכון? בהמשך תגיבי לעניין הרפרנט.

משרד הבריאות השיב תשובות חלקיות. מי פה ממשרד הבריאות? גם אתם תייחסו. האם חזרתם מהחלטה שלכם לאסוף נתונים על – גם לזה תתייחסו, וכמובן יתר המשרדים – ראיתי את החינוך, רווחה, וגם הנושא של תעודת זהות של משרד הפנים.

אין ספק שלא קל להיות טרנסג'נדר במדינת ישראל, למרות שיש שינוי ונכונות של המשרדים, אבל עדיין לצערי זה גם בתפישה שלנו כחברה הרבה פעמים. בישראל יש בין 8,000 ל-24,000 טרנסג'נדרים. 68% מהם חוו אפליה בתעסוקה, 45% מהנשים הטרנסיות התחילו טיפול הורמונלי ללא מרשם, 82% מהתלמידים השונים מגדרית בבתי הספר, אינם חשים בטוחים בבתי הספר, 41% מהאוכלוסייה הטרנסג'נדרית ניסתה להתאבד, ולצערנו שמענו גם על ההתאבדות של מאי פלג וברק קשת.

מהסיבות האלה אנחנו מוצאים שנערים ונערות טרנסג'נדרים חיים בשולי החברה ולא מצליחים להתגבר על הקשיים. חלק מהם – אני חייבת לומר גם מהיכרות אישית שלי עם הקהילה – זה הרבה פעמים החברה שלנו ואי-היכולת שלה לקבל את השונה ממנה.

כמובן, הנושא של מודעות היא חלק בלתי-נפרד מהעזרה לקהילה, אבל זה לא רק זה.

בדיון נשמע על המשך הטיפול של משרדי הממשלה. אבקש התייחסות, כפי שהיושבת-ראש ציינה, משני המשרדים, אבל כמובן גם משאר המשרדים, ונראה מה ניתן לעשות טוב יותר למען הקהילה הטרנסית.

לפני שנתחיל את הדיון לעומק ונצלול לפרטים, אנחנו רוצות להקדיש דקה לזכרה של גילה גולדשטיין, מוותיקות הקהילה, שנפטרה לפני חודש. אפרת טילמה חברתה תאמר מספר מילים. בבקשה, גברתי.

אפרת טילמה:

בוקר טוב. אני התחלתי עם גילה גולדשטיין בשנות ה-60' המוקדמות, ואני רוצה לקרוא את האפילוג לגילה גולדשטיין.

המסך ירד על חיי ההצגה של השחקנית הטרנסגינדרית גילה גולדשטיין, שקיבלה את שכרה במחאות כפיים סוערות, ונעלמה אל מאחורי הקלעים. בשבילי גילה היתה מרלן דיטריש וגרטה גארבו, גיגי ז'אמר ולייזה מינלי, ואפילו קצת חנה רובינא וכמובן קוקסינל האגדית.

גילה היתה שחקנית שיכלה לעשות כמעט הכל, אבל התפקיד הכי טוב שידעה לעשות הוא את תפקיד עצמה. את הנתונה ואהבה שהרעיפה לאנשים מסביבה רק היא ידעה איך לתת. אהבה את חתולות הרחוב, ובייחוד את כוכבה, שהיתה דומה לה באופייה.

כשנאמר לי שאוכל להספיד אותה, שאלתי את עצמי, מה להגיד ומה לספר. הרי היכרנו מעל ל-60 שנה. התחלנו את דרכנו כנשים טרנסיות ביחד, ועדיין הסיפור שלנו לא נגמר, גם אחרי מותה. היא היתה חברתי, אחותי וחיילת בצבא החופש המגדרי. היא ואני צעדנו יד ביד בזמנים השחורים, ולאחרונה בימי האור החדשים שמאירים את חיינו בחברה הישראלית, היותר מתוקנת ומכילה שמשתדלת לקבל ולהבין את מורכבות חיינו בעולם הזה. גילה גולדשטיין, היי שלום, אחותי, אישה מיוחדת ואהובה.

היו"ר מירב בן ארי:

תודה רבה, אפרת, על הדברים המרגשים האלה. בבקשה.

אלה אמיר:

אני רוצה בהזדמנות הזו, גם כבר התייחסנו לגילה – שמי אלה, ואני רכזת תחום הבריאות של עמותת מעברים לשינוי בר-קיימא לקהילה הטרנסית. אם אנחנו עוצרות רגע בהכרה למי מאתנו שלא נמצאות אתנו יותר, אני רוצה להזכיר גם את דן מקסיגווי, אקטיביסטית טרנסית קווירית בייסקואלית, ששמה קץ לחייה בשבועות האחרונים. אני רוצה שכשאנחנו חושבות על גילה, נחשוב גם עליה ועל מה שהיא נתנה ועשתה בשביל הקהילה שלנו.

היו"ר מירב בן ארי:

תודה. נתחיל במשרד הפנים. היתה הגדרה בדיון הקודם, שיהיה רפרנט לנושא של טרנסגינדרים. נשמח לקבל התייחסות – שאליו הם יוכלו. הוגדר מייל. כששלחנו מייל בתור מישהי ששוקלת שינוי מין, קיבלנו נוהל יבש של שבעה עמודים שלא מסבירים. ביקשנו הסבר, ורק לאחר שבועיים נשלחה תזכורת.

בואי תסבירי איך זה עובד. כן נציין שקשר טלפוני יהיה קל יותר מאשר המייל, ואם יש רפרנט, האם יש מספר טלפון שאפשר לדבר אתו, ומבחינת ההתייחסות של המייל, הבנתי שההתייחסות הגיעה שבועיים אחרי. אמרתם אז בדיון שאתם לא יודעים כמה פניות היו, כי הן לא נספרות באופן ספציפי, אז נרצה לדעת, אם יש – כמה פניות היו, אם את יודעת, והאם סופרים את הפניות בנפרד. בבקשה, משרד הפנים.

תמי אזרזר:

שמי תמי אזרזר, ממונה מרשם ודרכונים. בשנת 2016 היו 24 שינויי מין שבוצעו בפועל – 24 שינויי מין – 12 מנקבה לזכר, ו-12 מזכר לנקבה.

קריאה:

העברתם נתון אחר במכתב - שלחתם נתונים של 9 ו-3.

היו"ר מירב בן ארי:

היועצות של קארין.

תמי אזרזר:

2016 - 24 שינויים שבוצעו בתעודת זהות. יש ארבעה מקרים כרגע שלא טופלו – שניים לא עומדים בקריטריונים, ושניים נדרשו להשלים מסמכים בהתאם לנוהל.

היו"ר מירב בן ארי:

מסמכים - כי אין, אבל מה זאת אומרת, לא עומדים בקריטריונים? תני דוגמה אחת רק.

תמי אזרזר:

יש שני מסלולים – או מי שבוחר לגשת לוועדה, או מי שבוחר לעשות ניתוח לשינוי מין, אבל אי-אפשר לקחת משהו שבוחר לעבור ניתוח לשינוי מין, ולהמציא אישור – זה גם לא אישור הוועדה; הוא פנה לוועדה לביצוע ניתוח לשינוי מין, ויושב-ראש הוועדה שהוא מתאים לניתוח, לכן יש לשנות את מגדרו לפי תחושה, אז יש או ועדה או ניתוח לשינוי מין, ואם הוא בחר במסלול הניתוח, יש הקריטריונים של הניתוח, ואם הוא בחר את הוועדה, יש אישור הוועדה הציבורית, אז לא הומצא אישור הוועדה הציבורית למי שלא בחר לעבור לניתוח – הוא בעצם פנה לעשות ניתוח, אבל עוד לא עבר את הניתוח. אז יש שניים שלא עומדים, ויש עוד שניים שנדרשו להשלים מסמכים.

היו"ר מירב בן ארי:

אוקיי.

תמי אזרזר:

לעניין הרפרט, הוקמה כתובת מייל ספציפית, שמזכירת המחלקה שלנו פותחת אותה מדי יום מספר פעמים ביום.

היו"ר מירב בן ארי:

ממתי היא שם בתפקיד?

תמי אזרזר:

מאז הדיון. מוזר שלקח שבועיים, כי ידוע לי, שבמוצע המענה הוא כשבוע, אחרי שזה נבדק מול הלשכות המתאימות. אם יש פנייה ספציפית, היא נבדקת, ואז ניתן מענה מתאים. הממוצע הוא שבוע. הפקידה פותחת את המייל הזה מספר פעמים ביום.

נכון להיום אין פניות למייל הזה.

אלישע אלכסנדר:

שינוי שם – פנינו דווקא, וקיבלנו תשובה, תודה.

היו"ר מירב בן ארי:

אז היום יש מזכירה שפותחת את המיילים, והיא שנותנת את המענה. יפה – זו כבר התקדמות. והנה, יש פה הוכחה שזה עובד מצוין, וקיבלתם תשובה.

אלישע אלכסנדר:

בנושא של שינוי שם. אנחנו פנינו על שינוי שם.

מיכל סטולר:

אם אפשר שאלה לגבי שינוי המין – שמי מיכל סטולר, ואני עובדת סוציאלית באיגי ומתנדבת בפרויקט להעצמה הטרנסית. אמרת שארבעה ממתנינים – מה עם מי שמחכה לניתוח? אי-אפשר לפנות לוועדה ללא ניתוחים.

תמי אזרזר:

את צריכה לפנות למשרד הבריאות. אני לא יכולה לתת לך תשובה על זה.

מיכל סטולר:

אני מדברת על הנוהל של משרד הפנים, שדורש ניתוח, כאשר בפועל - -

תמי אזרזר:

אנחנו לא דורשים ניתוח. מי שבוחר לעבור ניתוח, צריך להביא את האישורים המתאימים. יש נוהל, שמי שבוחר לעבור ניתוח לשינוי מין, ימציא את האישורים המתאימים למי שעבר ניתוח לשינוי מין. מי שבוחר ללכת לוועדה ללא ניתוח לשינוי מין, צריך להמציא את אישור הוועדה. מומצא בפני פקיד המרשם המסמכים המתאימים - מבוצע שינוי מין.

היו"ר מירב בן ארי:

אוקיי. אומר לכם איך זה יעבוד: הארגונים, תרשמו לכם את השאלות. נשמע את שני המשרדים שביקשנו התייחסות ספציפית לוועדה, לאחר מכן הארגונים ישאלו, והמשרדים ישיבו בסוף על כל השאלות ביחד. תרשמו לכם את השאלות.

אני רוצה לשמוע גם את משרד הבריאות. ביקשנו שיפורסמו לציבור בשקיפות החלטות הוועדה. לא קיבלנו התייחסות. האם יש כוונה לפרסם לגבי הוועדה לשינוי מין ללא ניתוחים, כל כמה זמן הוועדה מתכנסת, מה התור אליה. אנחנו רוצים התייחסות של משרד הבריאות גם לוועדה לניתוחים לשינוי מין, גם לבריאות הנפש ליחידה למניעת אובדנות. תתחילי עם זה ואז – אני רוצה גם את נתוני ההדבקה באידס. בבקשה, גברתי.

יעל גרמן (יש עתיד):

והוספת יום ניתוחים.

שושי הרץ:

אתחיל ביחידה למניעת אובדנות. שמי עו"ד שושי אייזנברג הרץ, מנהלת היחידה למניעת אובדנות במשרד הבריאות. נתחיל בעבודה המשותפת של היחידה למניעת אובדנות עם הקהילה הטרנסית וקהילת הלהט"בים בכלל. אנחנו בקשר די הדוק עם הקהילה גם בנושא של פיתוח הכשרות ויישומן למניעת אובדנות – אני עדיין לא מדברת על הוועדה וכו'. בשבוע שעבר כיסנו גורם מחקרי, כי אנו חושבים שככל שנמסד יותר נתונים בתוך הקהילה, ונבסס אותם במחקרים, יהיה לנו קל יותר לפעול ולהשיג בהתאם את מה שצריך גם בתוך המשרד וגם מחוצה לו. היתה אצלנו ישיבה עם הקהילה, עם כלל הקהילה הלהט"בית וקהילת הטרנסים, ונלך גם לכיוון המחקרי.

היו"ר מירב בן ארי:

מה זאת אומרת? לפני הוועדה. מה התוכנית שלכם למניעת אובדנות בקרב הקהילה? לא הבנתי.

שושי הרץ:

אנחנו פתחנו הכשרות מיוחדות לקהילה הטרנסית, הכשרות למניעת אובדנות בתוך הקהילה. אנחנו בשלבי יישום עם הקהילה. אלישע, למשל, ויש פה אחרים - -

היו"ר מירב בן ארי:

כשאתם נותנים להם את ההכשרה המקצועית, איך לטפל באותם צעירים או צעירות שניגשים אליהם בגלל חשש או חשש לאובדנות.

שושי הרץ:

אנחנו מלמדים אותם, לאתר ולעסוק יותר בנושא המניעה. שוב אני אומרת – אנחנו עדיין בשלבי פיתוח. המטרה היא גם לפתוח דרכים לתוך בריאות הנפש במשרד, ולתת את המענים הנדרשים – לקדם תורים, להפנות לטיפולים וכו'. זה בנושא של מניעת אובדנות.

היו"ר מירב בן ארי:

נחזור למניעת אובדנות אצלך, ציפי.

יעל גרמן (יש עתיד):

בוא נשמע כמה הכשרות היו, כמה השתתפו בהן.

היו"ר מירב בן ארי:

הבנתי. היא נותנת הכשרה למנהלי היחידות.

יעל גרמן (יש עתיד):

אנחנו יודעים, אבל כמה קורסים להכשרת טרנסג'נדרים לאיתור אותות מצוקה נערכו, וכמה טרנסג'נדרים השתתפו בקורסים כאלה?

שושי הרץ:

אלישע יוכל לדבר על ההכשרות שניתנו.

אלישע אלכסנדר:

היו כארבעים איש. היה מאוד יפה, אבל האמת שאנחנו פה כדי למנוע את האובדנות לפני כן. הם עובדים ממש טוב וכל הכבוד, אבל זו לא תשובה של משרד הבריאות.

שושי הרץ:

אני מבינה ויודעת שצריכות להינתן תשובות נוספות גם של הוועדה בתוך המשרד. יש פה היעוץ המשפטי.

היו"ר מירב בן ארי:

את עוברת לוועדה לניתוחים לשינוי מין?

שושי הרץ:

יש פה נציגת היעוץ המשפטי.

היו"ר קארין אלהרר:

למה לא באה?

אביטל וינר אומן:

אני אביטל וינר אומן מהלשכה המשפטית. רצינו להתנצל שנציג הוועדה לא הגיע היום, כי מתכנסת היום ועדה. ביקשנו להעביר את מועד הדיון, ואני מבינה שלרוב הנוכחים ולכם זה לא היה נוח. לכן נציג מקצועי של המשרד לא היה יכול להיות פה היום למסור את התשובות. אני ממש מתנצלת, וכל תשובה שלא אדע למסור - ואני אומרת מראש שאני לא יודעת למסור את כל התשובות - כמובן נשלים לכם ונמסור מה שיהיה חסר.

היו"ר מירב בן ארי:

זה לא רציני. את שמה אותנו במקום לא נוח.

אביטל וינר אומן:

אני מבינה. פשוט לא רצו לוותר על מועד הדיון היום, על הוועדה שמתכנסת היום, לכן לא רצו לדחות את הדיון.

יעל גרמן (יש עתיד):

אפשר היה להעביר בכתב - האם נוסף עוד יום ניתוחים בחודש לטרנסג'נדרים בשיבא?

היו"ר קארין אלהרר:

אמרנו מראש להכין תשובה. מה, לא ידעת על מה יהיה הדיון?

אביטל וינר אומן:

אני מי ששלחו, ואני מבינה, ואעביר את המסר הלאה.

היו"ר מירב בן ארי:

לא את. הייתם לפחות מביאים תשובה בכתב. מה הבעיה? בואו נראה מה היא כן יודעת. רגע, את תעני על מה שאת יודעת, ומה שאת לא יודעת, תרשמי, כמה דקות תתקשרי, תשאלי אותם ותחזרי.

אביטל וינר אומן:

בסדר.

היו"ר מירב בן ארי:

קודם כל, רצינו לדעת מה התאריכים למרץ, האם הוועדה תתכנס שוב בחודשים מרס-מאי, ואם כן - מתי? תרשמי, כמו שיעורי בית. כמה פניות היו ב-2016 לוועדה, את יודעת? מה את יודעת? באמת.

אביטל וינר אומן:

אני מאוד מתנצלת - אני לא גורם מקצוע אלא אני גורם משפטי. באתי לענות על שאלות משפטיות.

היו"ר מירב בן ארי:

לא קיבלתם את השאלות האלה?

אביטל וינר אומן:

אני לא קיבלתי. אני יכולה לומר מה קרה בתקופה האחרונה.

היו"ר מירב בן ארי:

תאמרי לנו מה את יודעת.

אביטל וינר אומן:

מאז הדיון האחרון, הוועדה לשינוי מין ללא ניתוח החלה לפעול. פרסמנו נוהל מסודר שמסביר את פעילות הוועדה. אנחנו גם, בשיתוף עם משרד הפנים, פרסמנו נוסח לאישור רופא, כשהיה על זה הרבה תלונות ומחלוקת, מה האישור הרפואי שצריך להציג. אנשים שעברו לא צריכים להגיע לוועדה ללא ניתוח, אבל עברו ניתוח – נאמר, רק ניתוח עליון, ורוצים להביא אישור רפואי כדי לשנות את השם – פרסמנו בהסכמה עם משרד הפנים נוסח לאישור רפואי, כך שאנשים לא יצטרכו כל פעם לבוא מול משרד הפנים.

אלישע אלכסנדר:

אבל למה רלוונטי ניתוח עליון, כשזאת ועדה ללא ניתוח?

אביטל וינר אומן:

זה מה שאני אומרת – יש כאלה שלא צריכים להגיע לוועדה ללא ניתוח, וגם לא רוצים להעביר את הניתוח התחתון.

אלישע אלכסנדר:

לנו אמרו במשרד הפנים שחייבים להחליט: או שעוברים את הניתוח - -

אביטל וינר אומן:

לא. יש אופציה נוספת - -

אודליה אדרי:

עו"ד אודליה אדרי, מהלשכה המשפטית ברשות האוכלוסין. לפי חוק מרשם האוכלוסין, לשם שינוי פרט רישום, אני צריכה לתעודה ציבורית. פקיד רישום, כפי שאמרתי בדיונים הקודמים, לא מוסמך ולא מומחה לדעת מה נחשב שינוי מין ומה לא. אנחנו כל הזמן נדרשנו להתייחס למסמכים שכללו נתונים שאנחנו לא יודעים אם זה כן נחשב או לא נחשב. הרופאים היו מבקשים מאתנו, ממליצים בפנינו, וזה גרר אנשים ללכת ולחזור. רצינו למנוע את זה. לכן הנוסח שסיכמנו עליו עם משרד הבריאות יהיה אחיד. הרופא שחושב שחל שינוי במינו של התושב, יצטרך להעיד על כך בלי להיכנס לפרטים שפוגעים בפרטיות של האדם. לא מעניין אותו מה עבר ומה לא עבר. כל עוד הרופא מעיד בתעודה ציבורית שהאדם עבר שינוי מין, זה מה שפקיד הרישום יראה, ועל סמך זה הוא ירשום.

היו"ר מירב בן ארי:

בבקשה, סיימי לומר את דבריך על הוועדה.

אביטל וינר אומן:

זה גם פורסם. זה נמצא באתר האינטרנט של משרד הבריאות.

עדכון נוסף לגבי הנתונים של התחלואה - -

היו"ר מירב בן ארי:

לא, אנחנו עדיין בוועדה לשינוי מין.

אלישע אלכסנדר:

סעיף מין?

יעל גרמן (יש עתיד):

כן.

אביטל וינר אומן:

לגבי התדירות ולגבי ההקצאה של יום ניתוחים נוסף – אלה נתונים שאצטרך לברר.

היו"ר מירב בן ארי:

חוץ מהתאריכים שאנחנו רוצות, העבודה של הוועדה אל מול משרד הפנים.

היו"ר קארין אלהרר:

בלי הצורך בוועדה.

אביטל וינר אומן:

שאלה עקרונית, האם בכלל יש צורך בוועדה בשביל ניתוחים, כדי לשנות את פרט המין? מה השאלה?

היו"ר מירב בן ארי:

בשביל לשנות את המין במשרד הפנים.

אביטל וינר אומן:

זה דרישה של משרד הפנים. אנחנו במשרד הבריאות הקמנו את הוועדה כדי לסייע ולתת פתרון כדי להנפיק את אותה ציבורית שמשרד הפנים דורש, שזה לא קביעה של משרד הבריאות אלא קביעה של משרד הפנים.

היו"ר מירב בן ארי:

משרד הפנים מחייב את אותם טרנסג'נדרים לעבור דרכם, לקבל את האישור, ואז ללכת למשרד הפנים. זה גם מה שאמרת בדיון הקודם. היא יכולה לבוא אליך גם בלי לעבור דרכך?

אודליה אדרי:

צריכה תעודה ציבורית.

גל וגנר קולסקו:

כל רופא? מהוועדה יחד? מי אמור לתת את התעודה הזאת?

אודליה אדרי:

בעקבות ניתוח - -

גל וגנר קולסקו:

בלי ניתוח. אמרת שכל רופא יכול לתת.

היו"ר מירב בן ארי:

הבנתי. היה לי את זה עם טרנסג'נדרית שאני טיפלתי. ברגע שהיא עברה ניתוח בחו"ל, היא באה עם התעודה. רופא המשפחה או בקופת חולים, רופא מטפל – לא היתה צריכה את הוועדה בכלל, אבל אם לא עשתה ניתוח, צריכה לעבור דרכם, ואז אותו פקיד, שגם אז אמרת שהוא לא יודע להבדיל מתעודה ציבורית – אני זוכרת את הדיון הזה – מאשר את השינוי בתעודת הזהות. כך זה עובד היום. מה שהם

רוצים כאן בעצם, זה להימנע מלעבור, כי הוועדה הזו מתכנסת פעם ב-, ולוקחת הרבה זמן, ועד שהוא מקבל את האישור. ברגע שאותו טרנסג'נדר עושה בחו"ל את הניתוח, הוא חוסך את הדרך דרכם.

יעל גרמן (יש עתיד):

יש אנשים שלא מעוניינים בניתוח.

היו"ר מירב בן ארי:

בבקשה.

עידו קטרי:

אני עו"ד עידו קטרי מפרויקט גילה להעצמה טרנסית, גם מאוניברסיטת טורונטו, וטרנס בעצמי. יש לי שאלת הבהרה לגבי מה שאמרת: היום, מבחינת הסטנדרטים בעולם, ניתוח לשינוי מין זה הרבה דברים. אנחנו יודעים שיש ניתוח באברי המין, יש ניתוח שלא באברי המין. אני מבקש הבהרה לגבי מה שאמרת – במקרה יושב פה לידי רופא המשפחה שלי, ואני גבר טרנס שעבר ניתוח לשינוי מין שלא באברי המין. האם אני יכול לבקש מד"ר גל, שיכתוב לי מכתב, שעברתי ניתוח לשינוי מין, והאם זה יספיק מבחינת רשות האוכלוסין?

אודליה אדרי:

כפי שאמרת, רשות האוכלוסין היא לא גורם מומחה לדעת מתי אדם שינה את מינו. אין לנו מושג. אנחנו לא גורם מטפל ולא גורם שעוסק בתחום. אנחנו עוסקים בפרטי הרישום. אם רופא המשפחה או רופא שמטפל קובע ששונה המין, אנחנו רושמים.

עידו קטרי:

תודה.

היו"ר מירב בן ארי:

זה בפרוטוקול. זה כתוב. בבקשה.

דפנה גוטליב:

אני דפנה גוטליב ממשרד המשפטים. מה שכן חשוב להבהיר בנוגע לשאלתך – הטופס שדיברו עליו קודם, שהיה תיאום בין משרד הפנים למשרד הבריאות, הוא טופס שנוצר בדיוק בגלל המצב שתיארת, שהבנו שטרנסג'נדרים - - הרבה פעמים – אולי אפילו לרוב – לא עוברים ניתוח תחתון. לכן נוצר הטופס הזה, שהוא בדיוק הסיטואציה שלך. אתה יכול עם הטופס הגנרי שהם דיברו עליו, שמופיע באתר משרד הבריאות, לפנות לרופא המשפחה, הוא ימלא אותו, ועל בסיס זה, והעובדה שעברת ניתוח עליון, אתה יכול.

יעל גרמן (יש עתיד):

זו מהפכה. אני ממש מתרגשת.

דפנה גוטליב:

זה כבר נכנס. זה כבר פורסם עם הסבר באתר משרד הבריאות.

היו"ר מירב בן ארי:

המהפכה בעיצומה, חברים. איך הרופאים, חוץ מרופא המשפחה שלך, איך שאר הרופאים במדינת ישראל יידעו על זה?

גל וגנר קולסקו:

לצערנו, כמו רוב הדברים שקשורים בבריאות טרנסג'נדרים, המטופלות והמטפלים עצמם מלמדים את הרופאים, אז גם פה הם ילמדו.

היו"ר מירב בן ארי:

שמחנו, התרגשנו. השאלה, איך רופאים שלא טרנסג'נדר אוריינטד, יודעים שיש להם האפשרות?

קריאה:

יש לי שאלה יותר בסיסית - איך משרד הפנים יודע?

היו"ר מירב בן ארי:

דווקא משרד הפנים, ברגע שהוא מגיע עם אותו טופס - אין לי בעיה. אני רוצה לדעת, שאותו טרנסג'נדר הולך לרופא, ואומר לו: עשיתי ניתוח - לא שינוי מין, אלא ניתוח שקשור לתהליך שלי. איך הם יידעו, בקיצור? השאלה שלי ברורה.

אביטל וינר אומן:

יכול להיות שהדרך הכי טובה, ומכיוון שהרבה פעמים נפגשים עם רופא המשפחה, אין לנו שום בעיה להעביר את הבשורה לאיגוד רופאי המשפחה, שיפיצו את זה.

היו"ר מירב בן ארי:

לא: אין שום בעיה. גברתי, במסגרת שיעורי הבית שגם ככה נתתי לך, אנא ממך, תרשמי לכל מנהלי קופות החולים, רופאים, שהם צריכים לדעת את זה, כי בסוף, כשתגיע אותה בחורה או בחור, ויעמדו מול הרופא, הם צריכים לדעת שלפחות אתם הודעתם לכולם. נכון, יהיו תמיד רופאים שלא יידעו ויהיו רופאים שיתבלבלו ויהיו רופאים שלא יהיו מספיק בעניינים, אבל אתם חייבים להודיע להם; אחרת כל מה שאנחנו עושים נשאר פה, ויש אלפי טרנסג'נדרים במדינת ישראל.

שושי הרץ:

רק אחדד - מעבר לדרכים הרשמיות, אנחנו עושים הכשרות לרופאי משפחה בכלל על מניעת אובדנות. שם אנחנו מזכירים את אוכלוסיות הסיכון. גם נכניס ונדגיש לרופאי המשפחה של כל קופות החולים את העניין הזה. זו תהיה עוד אפשרות לפרסם את זה.

היו"ר מירב בן ארי:

יפה. כל פלטפורמה שיווקית היא נהדרת.

קריאה:

הכוונה היא שאדם עבר ניתוח.

היו"ר מירב בן ארי:

כן.

ציפי נחשון-גליק:

איזשהו ניתוח. זה להדגיש - ניתוח כלשהו, לא חייב מין.

היו"ר מירב בן ארי:

סיכום של זה: אנחנו מבקשים שמשרד הבריאות יעביר מכתב לכל מנהלי קופות חולים וארגון רופאי משפחה, וישלחו לנו עותק של המכתב שהוצאתם, עותק לוועדה. ציפי נחשון-גליק, משרד הרווחה.

ציפי נחשון-גליק:

רציתי להוסיף - אל"ף, לא מספיק לשלוח מכתב. רופאי המשפחה, כמו אחרים, הולכים קבוע להשתלמויות במהלך השנה. אני חושבת שאפשר להיעזר בכל הארגונים, להבנות מודולה מקצועית של X שעות, ואנשי מקצוע, ואנשים בעצמם טרנסים יבואו להכשרות הללו וכשירו כדי לייחד את התחום הזה עם כל רופאי המשפחה במדינת ישראל; ובי"ת, להדגיש שמדובר על ניתוח - לא חייב להיות ניתוח מין - ניתוח שהוא רלוונטי לשינוי.

היו"ר מירב בן ארי:

כן, אמר גם עורך הדין. כל הדיון החל מזה שעורך הדין כאן, עידו קטרי, אמר שהוא לא עשה - עשה סוג של ניתוח. לכן היה כאן שיח.

אודליה אדרי:

חשוב לזכור - מדובר בשינוי פרט שמהווה ראייה לכאורה. אני מצפה מהרופאים לא לתת אישור על סמך ניתוח קוסמטי.

היו"ר מירב בן ארי:

בואי נאמר שעד היום הבעיה שלנו לא היתה על אובר אישורים אלא בדיוק הפוך. כשנהיה בהצפת אישורים, אז נחזור לפה ונמגר את התופעה. אנחנו לא שם. אנחנו מנסים להתקדם פה. חוץ מניתוח, האם ברגע שטרנסגינדר לוקח הורמונים, זה מהווה אישור להנפיק לו?

אביטל וינר אומן:

לגבי זה יש הוועדה ללא ניתוח. אם לא נעשה שום ניתוח, ניתן לפנות אליה.

יעל גרמן (יש עתיד):

האם רק לוועדה או גם לרופא משפחה?

אביטל וינר אומן:

רק לוועדה.

יעל גרמן (יש עתיד):

כלומר ללא ניתוח רק לוועדה. עם ניתוח - כל רופא משפחה.

אביטל וינר אומן:

ועם ניתוח באברי המין הולכים לוועדה לניתוח.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו ממשיכים עם משרד הבריאות. התחייבתם בתחילת 2017 - שני מכתבים שונים לגבי נתוני הדבקה באיידס. הוועדה שלחה לכם מכתב. לא קיבלנו תשובה. מה אתם עושים בעניין הזה? האם התחלתם לאסוף נתונים?

אביטל וינר אומן:

נמסר לי, שלפי הטופס הקיים, כרגע, אין פילוח לגבי האוכלוסייה הזאת. תוך מספר מימים יופץ נוסח חדש, שיכלול גם פילוח רלוונטי, ונעביר אותו להערות כל הגורמים הרלוונטיים.

היו"ר מירב בן ארי:

אגיד לך את האמת - עשינו דיון עם חברת הכנסת גרמן, ושם כן קיבלנו נתונים.

יעל גרמן (יש עתיד):

אמרו לנו שנעשה מחקר ושנאספו נתונים.

היו"ר מירב בן ארי:

אגב, קבענו גם פגישת המשך עם פרופ' אפק על זה, חברת הכנסת גרמן.

יעל גרמן (יש עתיד):

אני מקווה שיבטלו את כל הוועדה ופשוט יקבלו את ההחלטות שהתקבלו בארצות הברית.

היו"ר מירב בן ארי:

ראיתי את הנתונים. יש פה מישהו מהוועד למלחמה באיידס?

גל וגנר קולסקו:

אני יכול - אין לנו נתונים - - -

היו"ר מירב בן ארי:

אתה היית בדיון.

יעל גרמן (יש עתיד):

הוא יזם את הדיון לפני שנה.

גל וגנר קולסקו:

נושא הפרפ אגב, הוגש לסל. אנחנו מאוד מקווים - זה לא רלוונטי לדיון כרגע, אבל אני לא מכיר נתונים על שכיחות HIV בקהילת הטרנסג'נדרים. אנחנו יודעים נתונים מהעולם.

היו"ר מירב בן ארי:

אתה צודק. עזוב נתונים מהעולם, אנחנו יודעים נתונים מהארץ שהוצגו בוועדה, אבל לא מיוחס לטרנסג'נדרים. צודק.

אלישע אלכסנדר:

אבל אני חושב שזה נעשה.

יעל גרמן (יש עתיד):

זה התבקש להיעשות.

אביטל וינר אומן:

לגבי האוכלוסייה הספציפית, עד עכשיו לא היה פילוח, ותוך מספר ימים יופץ נוסח חדש עם פילוח, להערות.

היו"ר מירב בן ארלי:

אתם התחייבתם כאן לוועדה ש-2016 – לא נגעתם ספציפית בקהילה הטרנסגינדרית, אז אמרתם כאן, לפחות הנציגים שהיו במקומך, שב-2017 כן יתחילו לאסוף, אבל את אומרת שגם לא התחלתם לאסוף.

אביטל וינר אומן:

הם אמרו שכבר יש הנוסח שיופץ תוך מספר ימים להערות.

היו"ר מירב בן ארלי:

מה הבעיה לעשות את זה?

קארין אלהרר (יש עתיד):

זה נשמע כמו עלי באבא וארבעים השודדים.

יעל גרמן (יש עתיד):

אנחנו כבר במרס. דובר על ינואר.

היו"ר מירב בן ארלי:

לאן מפיצים אותו?

אביטל וינר אומן:

לכל הגורמים הרלוונטיים; הנוסח של הטופס החדש, שגם יפלח את הקהילה הספציפית.

אלישע אלכסנדר:

ראינו תוכניות עבור נשים טרנסיות כדי למנוע.

היו"ר קארין אלהרר:

אני יודעת. אני רק שואלת, מה הם עשו עד עכשיו? זה שלא היה, אני יודעת.

היו"ר מירב בן ארלי:

לא עשו. אני לא מצליחה להבין, מה הבעיה לאסוף את הנתונים האלה. זה משהו שאפשר לדעת אותו כי אלה אנשים שמטופלים. מה הבעיה? את בעצמך לא יודעת מה הבעיה. טוב, אין ברירה – נוציא שוב פנייה. אין לנו תשובות.

תוספת של יום ניתוחים של הוועדה. איפה זה עומד?

אביטל וינר אומן:

שוב – כפי שאמרתי בראשית דבריי – אלה נושאים שגורמי המקצוע שנמצאים עכשיו בוועדה, היו צריכים למסור.

היו"ר מירב בן ארלי:

גם חברת הכנסת גרמן מבקשת תשובה על זה. תרשמי לך לשאול. אגב, גם את התאריכים של מרס ומאי את לא יודעת, נכון?

אביטל וינר אומן:

מרס – היום.

היו"ר מירב בן ארי:

וזהו? תם חודש מרס? תבררי לנו מה התאריכים של הוועדה במרס, אפריל, מאי.

יעל גרמן (יש עתיד):

להוסיף יום ניתוחים בתל השומר לשינויי מין. פעם בחודש להוסיף. כלומר 12 ניתוחים בשנה.

מאיה ארבל:

יש ועדה.

יעל גרמן (יש עתיד):

זו שאלה אחרת.

היו"ר מירב בן ארי:

בבקשה, חברת הכנסת גרמן.

יעל גרמן (יש עתיד):

תוספת לשיעורי הבית, אביטל – קיבלתי תלונות רבות על התנהלות הוועדה לשינויי מין, ואני רוצה לדעת כמה פעמים הוועדה התכנסה, כמה אישורי מין אישרה. אני רוצה לדעת, האם ההרכב שלה הוא סופי, האם הוסיפו לה את כל הנציגים הנדרשים?

אביטל וינר אומן:

לגבי ההרכב – הוועדה מונתה בהרכב מלא. יש נציג ציבור. היא פועלת, כלומר מבחינת ההרכב, אין בעיה.

מבחינת תלונות ספציפיות של אנשים - זה לא קיבלנו, או אני אישית לא קיבלתי, שאני יכולה לבדוק האם היו מקרים ספציפיים. אשמח שתעבירי לי אם היו תלונות.

יעל גרמן (יש עתיד):

שלחתי ליושבת-ראש הוועדה.

אביטל וינר אומן:

אם יש תלונות ספציפיות, כמובן שנברר.

היו"ר מירב בן ארי:

גם מה שחברת הכנסת גרמן אמרה עכשיו, אמרתי בתחילת דבריי על השקיפות של החלטות הוועדה.

אביטל וינר אומן:

לגבי הפרסום, אנחנו לא מפרסמים.

היו"ר מירב בן ארי:

אני יודעת. אני לא אכנס עכשיו לפרטים האישיים חלילה של אותו מטופל, אבל מה שחברת הכנסת גרמן פה אמרה, וגם הוועדה ביקשה – קודם כל, מה היה בינואר-פברואר מבחינת תאריכים? וכמה אושרו? את לא צריכה לומר לי את שם המטופל.

יעל גרמן (יש עתיד):

ולמה צריך לאשר את שינויי המין האלה, ניתוחים עליונים, שלא קשורים?

אביטל וינר אומן:

היא לא אמורה לדון בזה אלא אם זה חלק מההליך של הניתוח התחתון.

גל וגנר קולסקו:

אולי זה זמן טוב להעלות שינוי שנעשה באחרונה במסגרת הטיפולים של הוועדה, כי זה נוגע בעניין הזה בדיוק. בתקופה האחרונה קיבלנו עדויות, שהן לא גובו במסמכים רשמיים, אבל זה תהליך שקורה בוועדה, שהיא הפסיקה באופן גורף להפנות נשים וגברים טרנסג'נדרים לניתוחים נלווים, מה שאנחנו קוראים.

היו"ר מירב בן ארי:

זה הנושא הבא שלי.

גל וגנר קולסקו:

והיא גם לא מאפשרת לאנשים שלא מצהירים מראש שהם רוצים ניתוחי אברי מין להיכנס לוועדה בכלל.

היו"ר מירב בן ארי:

זה הניתוחים הנלווים. זה הנושא הבא שלי. בדיון הקודם ביקשנו לקבל עדכון - האם בכוונת המשרד, לערוך חשיבה מחודשת בנושא אישורים לעריכת ניתוחים פלסטיים משלימים לתהליך שינוי מין. זה בהמשך לדיון הקודם. קודם כל, האם אתם מתכוונים בכלל לעשות ניתוחים נלווים? אמרו שהם עושים על זה חשיבה. הם לא עושים חשיבה, או החלטתם סופית שלא על ניתוחים נלווים?

אביטל וינר אומן:

אני חושבת שהכוונה למימון, כי היום לניתוחים נלווים - לא צריך ועדה; אפשר לעבור אותם בבתי חולים.

לעניין המימון, נעשית חשיבה מחודש. היתה פגישה אחת לגבי המימון. עכשיו נעשית החשיבה הזאת. יש שאלה, עד איפה אפשר לממן את זה, איזה ניתוחים צריך לכלול בזה, כי יש קשת מאוד גדולה של ניתוחים וכל מיני פרוצדורות נלוות לשינוי המין. לכן כן נעשית כרגע חשיבה. טרם התקבלה החלטה סופית.

אלישע אלכסנדר:

זה נעשה יחד עם הציבור?

היו"ר מירב בן ארי:

החשיבה הזאת – עד מתי?

אלישע אלכסנדר:

ועם מי?

אביטל וינר אומן:

אין לי תאריך יעד, אבל כבר נערכה פגישה אחת עם חברי הוועדה לשינוי מין.

אלישע אלכסנדר:

כולל נציגת הציבור?

קריאה:

לא.

אלישע אלכסנדר:

למה לא משתפים את הציבור?

אביטל וינר אומן:

היתה פגישה אחת, ולא אמרתי שהסתיים ההליך, אבל נעשית החשיבה הזאת כדי להגדיר בעיקר מה קשת הניתוחים שכן ומה לא.

אלישע אלכסנדר:

יחד עם הציבור.

גל וגנר קולסקו:

אילו יש מסקנות, אבל בשטח הוועדה כרגע את הטיפולים האלה, אז אם יש חשיבה, איך התבצע שינוי בשטח?

היו"ר מירב בן ארי:

איזה שינוי?

עידו קטרי:

הניתוחים האלה ניתנו כבר. לפחות עשר שנים זה חלק מהסל. פתאום זה נעלם מהסל. איך זה נעלם מהסל?

גל וגנר קולסקו:

יש לנו עדויות של אנשים שכרגע בוועדה אמרו להם: לא מתבצעים יותר ניתוחים, נקודה – אנחנו לא מפנים אתכם יותר לניתוחים כאלה. אנשים נדחו כבר על-ידי הוועדה.

היו"ר מירב בן ארי:

ניתוחים נלווים?

גל וגנר קולסקו:

כן.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו מנסים להבין. אני רוצה להבין סופית את העניין של הניתוחים הנלווים. היתה ישיבה אחת. דבר ראשון, תכניסו את נציגת הציבור. היא כבר יושבת בוועדה לשינוי מין – היא לא יכולה לשבת בישיבה המשותפת? זה דבר ראשון.

דבר שני, אנחנו רוצי לוחות זמנם לוועדה. אנחנו רוצים לדעת, מתי תתכנס הוועדה שוב? מה אתם מתכוונים לעשות? משהו שנוכל להיאחז בו, כי כרגע זה נורא באוויר, ואני לא רוצה לומר שזה למרוח אותנו, אבל אנחנו צריכים תשובות ספציפיות עם לוחות זמנים. אנחנו רוצים לדעת מבחינת מימון, איפה זה עומד, מבחינת החשיבה יחד עם הציבור מה אתם עושים עם זה. כמובן – כבר שלחנו על זה כמה מכתבים ולא קיבלנו תשובות. תכתבי את זה, ותני לנו תשובות לוועדה. בבקשה, חברת הכנסת גרמן.

יעל גרמן (יש עתיד):

אני רוצה להוסיף, ואני חושבת שאתם מכירים את זה – כאשר טרנסגינדר מקבל החלטה לעשות את הניתוח באברי המין, זו החלטה מאוד קשה, עם משמעויות מאוד-מאוד קשות. יש הרבה טרנסגינדרים – הם מרגישים עצמם - גבר שמרגיש אשה, אשה שמרגישה גבר, והם מסתפקים רק באלמנטים חיצוניים, ואז מאוד חשוב להם לעשות את הניתוחים הנלווים כמו ניתוח חזה - -

אלישע אלכסנדר:

צריך להפסיק לקרוא לזה ניתוחים נלווים. זה מציל חיים. זה הרבה יותר משמעותי מהניתוח התחתון. זה מה שגורם לנו לעבור בראיונות עבודה ומונע מאתנו אפליה, וחייבים לשתף את הציבור, ואם אתם לא משתפים את- - תשתפו את הארגונים.

יעל גרמן (יש עתיד):

אני מסכימה. עם שיתוף ובלי שיתוף – פשוט צריך להכיר בזה – גם בניתוח החזה וגם בשיפוי המצח. זה שאנחנו היינו צריכים להילחם אצלי בלשכה משך שנה וחצי כדי לאפשר למישהי את הניתוח הזה, זה לא מתקבל על הדעת. הרי ברור שלגבר יש מצח ואף שונה מאשר לאשה, וברור שכדי שהוא ירגיש עצמו כפי שהוא מרגיש את עצמו, כאשר, חייבים לשנות – הניתוח הזה חייב להיות מוכר. לא יכול להיות שכל אחד ינהל את המאבק הזה מול קופות החולים.

היו"ר מירב בן ארי:

אז קופות חולים – העלינו בעיה של טרנסגינדרים שלא מצליחים לקבל שירות מול קופת חולים, מקביעת תור לגניקולוג עד לקבל תרופות שמיועדות לנשים לאחר החלפת המין לגבר. האם יש הנחיה בנושא הזה? בבקשה.

אריה גרובר:

ד"ר אריה גרובר, נציג קופת חולים לאומית. אני נחשפתי לצרכים של האוכלוסייה מכך שטיפלתי בנושא של פניות בוועדות לניתוחי חו"ל של הקופה, ואז הבנתי את הצרכים. נפגשתי עם חלק מהאנשים, ואני מאוד מודע לכל, כולל חפירה בכל נהלי משרד הבריאות.

היו"ר מירב בן ארי:

כל הכבוד.

אריה גרובר:

כל מה שהיה בנושא הזה משנת '86, כשיצא החוזר הראשון בנושא.

היו"ר מירב בן ארי:

וגם באת בהתראה קצרה. אנחנו מודות לך.

אריה גרובר:

כי החלטתי לעזור בנושא. יש בעיה, כולל ניתוחים לא רק לאברי המין אלא כל הניתוחים הנלווים. הבאתי מספר פעמים למשרד הבריאות את הנושא הזה שכל קידוד הניתוחים הנלווים – הגדרה שלהם, מה זה נישוי פנים, איך מחייבים ומגדירים בקידוד משרד הבריאות, כמה זה עולה – משאירים את זה פתוח, כי פרופ' ארנון אפק טיפל בנושא ב-2014 בעקיפין, ושלה מכתב לקופות החולים ומנהלי הוועדות, שניתוחים לשינוי מין כלולים בסל, אבל אין הגדרה, אילו ניתוחים, ולא רק זה – השאירו את הנושא פתוח בנושא

הכספי בהתחייבויות מול בתי החולים. רק אתן דוגמה – אחת הבקשות שהיתה לי פעם לטיפול בנישוי פנים - שינוי מבנה הפנים וכו'. היות שאין קוד, אין שירות כזה במחירון משרד הבריאות, אז בית החולים שיבא, המנתח הפלסטי ביקש כמו ניתוח מוח. מה הקשר בין שני הדברים? ניתוח מוח עולה כמעט 100,000 שקל, אז כשאין קידוד ותמחור, זה יוצר בעיה. אז שיעזרו גם לקופות החולים לתת את השירות גם בהחלטות, מה כלול בנייתוחים האלה, לקודד את התמחור.

אגב, ניתוח לשינוי אברי המין גם הוא לא מקודד ולא מתומחר. יצא מכתב בוועדת התמחור של משרדי הבריאות והאוצר ב-2014, העלו בתת-ועדת המחירים את הנושא של תמחור השירות. הגיעו לסעיף שאומר 35,000 שקל, אבל היות שהיו צריכים להביא רופאים גם מחו"ל, ביקשו מהקופות לממן גם את הרופאים מחו"ל, שיגיעו לעשות את הניתוח בארץ. אם לא היה אז ד"ר אלוני רן – היום הוא ישנו – לנתח את הניתוחים האלה, וביקשו מאתנו לאשר 60,000 שקל לניתוח, משהו כזה, שגם הוא לא הגיע להסכמה, ואין במחירון משרד הבריאות לא קוד, לא מחיר עד היום. זה יוצר ויכוחים בלתי-אפשריים על חשבון המטופלים.

אני רוצה לספר, שיזמתי שבוע שעבר והשבוע פנייה למשרד הבריאות בנושא שימור הפוריות אצל מי שעובר ניתוחי שינוי מין – גברים – שימור זרע. אני בקופה האישיית אישרתי את זה.

אלה אמר:

נשים טרנסיות.

אריה גרובר:

כן.

היו"ר מירב בן ארי:

נתרכז במהות.

אריה גרובר:

ועכשיו, שהטכנולוגיה של שימור ביציות והשגת ביציות ויצירת מחסן ביציות לנשים שרוצות לעבור שינוי מין לגברים, זה קריטי.

אלה אמר:

גברים טרנסים. זה חשוב.

אלישע אלכסנדר:

אולי נחליט שנעשה הכשרה לכולם? אשמח.

אריה גרובר:

ביקשתי ממשרד הבריאות, וד"ר אתי סממה במשרד הבריאות, באגף הטכנולוגיות - היא תמכה בנושא הזה, להכניס את זה לסל השירותים מתישהו ב-2018, 2019 כזכאות של האוכלוסייה לשימור ביציות. זה גם יוזמה שלנו כדי לעזור לאוכלוסייה הזו. אני מקווה שזה יתקבל.

פניתי גם לד"ר אלוני רן השבוע כדי שיגיש בשם המנתחים את הנושא של הטכנולוגיה הזאת שאני מבקש בשביל האוכלוסייה. הוא שלח את המסמכים למשרד הבריאות – איך למלא, מה למלא. אני אעזור לו בתמיכה של לפחות קופת חולים לאומית בנושא הזה.

היו"ר מירב בן ארי:

יפה. את מכירה את ד"ר אריה גרובר?

אריה גרובר :

אין פה אף נציג רפואי של משרד הבריאות, לצערי.

היו"ר מירב בן ארי :

היועצת המשפטית, אביטל, את מכירה?

אביטל וינר אומן :

אני אישית לא קיבלתי את הפנייה הזאת. כשזה יגיע אליי, כמובן, נתייחס בהתאם.

היו"ר מירב בן ארי :

לפני הפנייה שתגיע אליך במייל, תדברו כמה דקות אחרי הישיבה, ותראו איך אתם יכולים להפיץ את מה שהוא עושה, כי הוא נמצא בקופת חולים לאומית, ד"ר גרובר, הגיע לפה במיוחד. יש לו באמת אג'נדה רפואית ראויה שאנחנו לא ראינו פה הרבה זמן. חשוב מאוד שגם שאר קופות החולים יכירו את זה. כי זה שיש פה יוזמה אישית מצוינת, אבל זה לא קיים - -

יעל גרמן (יש עתיד) :

זו הערה מאוד חשובה, שמשרד הבריאות בכלל לא תמחר את הניתוחים. זה מה שצריך לעשות.

היו"ר מירב בן ארי :

מה לגבי תמחור של ניתוחים? לא יודעת. תרשמי לך.

אלישע אלכסנדר :

זה ממש חשוב.

היו"ר מירב בן ארי :

במקום זה תשבו אתו, שהוא לפחות עשה כאן מחקר מעמיק, ד"ר גרובר, ויוכל לחסוך לכם את העבודה בשביל להפיץ ישר לקופות החולים.

אריה גרובר :

עוד הערה – משרד הבריאות, שיעסקו גם באיסוף הנתונים מכאן ולהבא של תוצאות הניתוחים בשיבא, מעקב אחריהם, סיבוכים וכו', איסוף נתונים מרכזי כדי שאפשר יהיה לעקוב אחר המנתחים שבהם לעזור לאלוהי רן בניתוחים.

היו"ר מירב בן ארי :

אני רוצה שבישיבה הבאה תבואו, אחרי שישבתם אתו יחד, ותגידו לי כמה מהדברים של ד"ר גרובר פה באמת נלקח לשאר קופות החולים.

היו"ר מירב בן ארי :

בבקשה.

עדן מזרחי :

שמי עדן, ואני מבקשת לדבר היום על נושא הניתוחים להתאמת הגוף לזהות המגדר, שלי ושל אחרות.

כיום אני מתגוררת מזה ארבעה חודשים בדירת המעבר לצעירות טרנסג'נדריות. לא ארחיב על סיפור חיי מפאת קוצר הזמן, אבל חשוב לי לציין כי המעבר לדירה היה מהלך לא פשוט עבורי, המכיל

בתוכו תקווה לעתיד טוב יותר, אך גם חששות משינוי. כיום אני עושה מאמצים למצוא עבודה חלקית על-מנת להשלים הכנסה ולקיים את עצמי, ואף שואפת לחסוך כסף לתקופה שלאחר שהותי בדירה.

לפני כניסתי לדירה שמעתי קולות שונים מהקהילה לגבי מה ניתן לעבור דרך הוועדה בתל השומר ובמימון קופות החולים כחלק מהתהליך. שמחתי לשמוע ממנהל הדירה כי הוועדה עושה מהלכים להתייעלות ולקידום ניתוחי השמה מגדרית, ובסיוע של מנהל הדירה פניתי לוועדה בתל השומר להתחלת התהליך. חשוב לי לציין, כי אני עדיין מתלבטת לגבי אכלו ניתוחים אני מעוניינת לעבור, אך ברור לי כי הניתוח שהכי חשוב והכי דחוף לי הוא פרוצדורת נישוי הפנים.

כשמדברים על התהליך, אני מרגישה שהמערכות השונות מתמקדות בניתוח התחתון, ושאר הניתוחים נתפשים כניתוחים נלווים. קודם כל, יש כאן צמצום של הזהות המגדרית, שלי ושל אחרות, לשאלה מה יש לי בין הרגליים, תפישה שלא מתיישבת עם התפישות העכשוויות לגבי זהות מגדר, ואינה תואמת את הנהלים הבין-לאומיים לטיפול, רפואי ונפשי, באנשים מהקהילה הטרנסית.

בנוסף, וכאן אני מבקשת להציג את חוויתי האישית, כשאנחנו הולכות ברחוב אף אחד לא יודע, ולא צריך לדעת, אם עברתי ניתוח תחתון או לא. תעודת הזהות הראשונה שלי מול החברה היא הפנים שלי. גם מחברותי אני שומעת כי הניתוחים שהכי חשובים להן הם ניתוחי חזה ופנים.

לאחרונה הוועדה אומרת לנשים טרנסיות שפונות אליה, כי בסל שהוועדה מספקת לא כלולים ניתוחי נישוי פנים. חשוב להבין, שבניגוד לגברים טרנסים, שההורמונים שהם לוקחים מצמיחים שיעור פנים שעוזר להם לעבור, ההורמונים לא משנים את מבנה העצמות, ולא משווים לנשים טרנסיות פנים נשיים. לאחת מחברותי לדירה נאמר מפורשות על-ידי נציגת הוועדה, שטוב שהיא עשתה ניתוחי נישוי פנים בתאילנד, כי הוועדה לא מספקת זאת. ובואו נעשה סדר, אותה חברה לקחה הלוואה מהבנק ומימנה בעצמה את הניתוחים בעלות של לא פחות מ-80,000, והיא לא עברה את כל הפרוצדורות שהיא צריכה על-מנת להיות שלמה עם פניה. 80,000 - סכום שמבחינתי הוא לא מציאותי. ועכשיו אנחנו מבינים למה נשים טרנסיות רבות מוצאות עצמן בזנות.

הוא לא מציאותי, בעיקר מכיוון שאני בקושי מצליחה לצאת מהבית כשאני יודעת שהחברה בחוץ לא מקבלת אותי כאישה, כי הם רואים פנים - במקרה הרע של גבר, ובמקרה הטוב מבלבלות. כשאני יורדת מהדירה לקנות דברים בסופר, אני מקבלת הערות ומבטים מאיימים. אי מרגישה לכודה בחוץ, לכודה בתוך הגוף שלי. אמירה של הממסד שניתוחי נישוי פנים אינם נכללים בתהליך התאמת הגוף לזהות המגדר האוטנטית שלי היא אמירה שהבריאות הנפשית שלי והרווחה שלי לא חשובים כמו מה שיש לי בין הרגליים.

כנסתי לדירה לתקופה של שנה. אולי יאשרו לי הארכה של חצי שנה נוספת, וזאת על-מנת שאוכל לבסס את עצמי הן מבחינת התהליך המגדרי והן מבחינה כלכלית. אבל איך אני אמורה לעשות זאת, כשהפתרון לקושי שלי מול החברה אינו נגיש? כיום לא ברור לי, ולקהילה בכלל, מה כלול בסל הבריאות ומממן על-ידי קופות החולים ומה לא. קופות חולים שונות מאשרות ניתוחים שונים. מאבק אל מול קופות החולים לקבל את אשר מגיע לנו דורש משאבים שאין לנו, כמו פניות וכסף, להילחם בבירוקרטיה על-מנת לקבל טופס 17 מקופות החולים, או כל בירוקרטיה שמונעת מאיתנו לקדם את חיינו, זה משהו שאין לרבות מאתנו את הכלים לעשות זאת; בוודאי כשהמערכת שאנו נלחמות בה לא מכירה בזהות שלנו, ופונה אלינו במגדר הלא נכון. מניסיוני האישי, אני יכולה לשתף, כי אם לא מנהל ומדריכת הדירה, כבר ממזמן לא הייתי ממשיכה בוועדה.

אני רוצה שיהיה לי עתיד טוב, בו אוכל להיות שלמה עם עצמי ואוכל לקיים את עצמי בכבוד. אני שואלת היום את המשרדים השונים, ובייחוד את נציגי משרד הבריאות, מהם השירותים לציבור? האם יש מבנה של חסמים העומדים בפנינו, כמו אלו שציינתי בפניכם היום, חוסמים אותנו ולא רק בפני שינוי פיזי אלא בפני שינוי מהותי של חיינו, ודוחקים אותנו למצבי קיצון. אשמח שהקהילה שלי תקבל תשובות ברורות.

אני מודה לוועדה לביקורת המדינה ולעומדת בראשה, חברת הכנסת קארין אלהרר, שניתנה לי ההזדמנות להגיד את אשר על לבי.

היו"ר מירב בן ארלי :

תודה. הניתוח של ש הפנים – משרד הבריאות, זה בקופות חולים, אפשר לקבל את זה.

עידו קטרי:

אמרנו שהדברים בנושא המימון וכן הלאה בבדיקה, אבל כיוון שהניתוח הזה אכן ניתן בשנים האחרונות - - -

היו"ר מירב בן ארי:

הוא ניתן בקופת החולים.

עידו קטרי:

אז האם אנחנו יכולים לפחות לעת הזאת, להוציא הוראה שכל עוד הדברים בבדיקה, הניתוחים ממשיכים?

היו"ר מירב בן ארי:

אין לך מה להוציא הוראה, כי עם כל הכבוד, ניתוח לנישוי פנים מוכר בקופת חולים, ואפשר לקבל.

גל וגנר קולסקו:

כרגע הוועדה די חסמה את זה, והיא לא מפנה אנשים לניתוחי נישוי פנים, גרוגרת וקול, שזה ניתוחים בעלי משמעות רפואית קריטית, כפי שאלישע אמר – הם ניתוחים מצילי חיים. מי שניגשת היום לוועדה, הוועדה אומרת לה – לא, יש הוראה של משרד הבריאות לא להכליל את הניתוחים האלה יותר – ואנחנו שומעים ממשרד הבריאות שאין הנחיה כזאת. יש לנו מיילים שאנחנו יכולים להעביר לכם של נשים שניגשו לוועדה ואמרו להן: זה כבר לא נכלל.

היו"ר מירב בן ארי:

תסבירי.

אביטל וינר אומן:

לפי מה שאני יודעת - - -

היו"ר מירב בן ארי:

גם לפי מה שאנחנו יודעות.

אביטל וינר אומן:

צריך להפריד בין שני דברים: מי שעובר את ההליך כולו, שבסופו ניתוח תחתון, יכול לגשת לוועדה היום, וזה חלק מההליך השלם. נכון שהיו כמה מקרים שניגשו גם כאלה שלא עוברים את ההליך כולו, והוועדה לניתוח לא עוסקת בזה.

אלישע אלכסנדר:

אבל הנוהל שונה. זה לא נכון.

היו"ר מירב בן ארי:

האם הנוהל שונה?

אביטל וינר אומן:

אתה מדבר על הנוהל לאישור ללא ניתוח בכלל.

אלישע אלכסנדר:

לא, הנוהל של הניתוחים ששונה בתקופת גרמן. חלק מהעניין. זה לא עסקת חבילה.

אביטל וינר אומן:

זה תמיד היתה ועדה לניתוח לשינוי מין. לגבי שאר הניתוחים שלא עוברים את כל ההליך כולו, אבל כן רוצים לעבור - - -

ציפי נחשון-גליק:

אני חושבת שצריך לחדד את ההגדרה.

קריאה:

לפי הגדרת משרד הבריאות, מי שלא רוצה לעבור ניתוח תחתון, קופות החולים לא מממנות אף ניתוח אחר.

אביטל וינר אומן:

אני לא יודעת מה קופות החולים עושות.

היו"ר מירב בן ארי:

זה מה שאת אומרת?

אביטל וינר אומן:

לא. עלו פה טענות נגד הוועדה, ואני אמרתי את מי הוועדה מקבלת ובמי היא דנה ובמי היא לא דנה. יש שתי אופציות – במי היא דנה. מה קופות החולים והאם הן דורשות אישור ועדה כדי לעשות ניתוחים נלווים – זה קופות חולים.

עידו קטרי:

אבהיר שוב – מה שמקובל היום, והסטנדרטים הרפואיים בעולם, וגם הוועדה עצמה אמרה את זה לפני מספר שבועות באופן מאוד ברור – הליך לשינוי מין זה לא מתכון אחד. זה משהו שמתאימים לכל אדם. זה הכניסו בנוהל ב-2014, כלומר כל אחד זה שאלה מה מתאים לו לפי צרכיו ורצונותיו, ואין לנו מסלול אחד שהוא מתכון מקובל היום בעולם הרפואה.

השאלה שלנו היא לגבי הניתוחים - - - יש להם מימון או אין להם?

היו"ר מירב בן ארי:

זה לא המקום. אנחנו נפנה לקופות החולים לקבל תשובה – מאוד פשוט.

גל וגנר קולסקו:

אנחנו קיבלנו – יש אנשים שפנו לוועדה, והוועדה אמרה להם: משרד הבריאות הורה לנו לא להפנות יותר - - -

היו"ר מירב בן ארי:

ואנחנו יודעים על מקרים ספציפיים שטיפלנו בהם של טרנסג'נדרים שהלכו לצורך העניין לקופת חולים וביקשו ניתוח, והקופה מימנה באופן מלא. אנחנו נבדוק אם משהו השתנה.

גל וגנר קולסקו:

מאז הישיבה שדובר עליה הוועדה חיה במחשבה שמשרד הבריאות החליט שלא מפנים יותר לניתוחי נישוי פנים. אנחנו מבקשים להבהיר לוועדה להתאמה מגדרית שזה לא המצב.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו נפנה לקופות החולים לקבל תשובה, אם הניתוחים האלה ממומנים מימון מלא על-ידי הקופה. נבוא לפה, כמו עכשיו, ונבהיר לכולם איפה זה עומד.

ירון גל:

רק חשוב לי להגיד שהנציגה של משרד הבריאות שהיתה פה בדיון הראשון של הוועדה לביקורת המדינה – לא יודע על סמך מה התבססה – אמרה שניתוחים שהוועדה ממליצה עליהם, קופות החולים צריכות לממן. היום קופות החולים אומרות: לא.

היו"ר מירב בן ארי:

הבנתי. נבדוק את זה. בואו נתקדם. יש שאלות למשרד הבריאות?

קריאה:

הנוהל הפנימי לא פורסם.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו ממשיכים למשרד הרווחה.

מאיר:

מה עם השאלות של גברתי לגבי המרשמים והתרופות?

היו"ר מירב בן ארי:

היא צריכה לענות לנו תשובות. את יכולה לברר לנו את זה עכשיו? בבקשה.

משרד הרווחה, בבקשה, ציפי נחשון-גליק. בדיון הקודם ביקשנו לקבל מידע לגבי – אה, זה השלטרים. אני יכולה לענות... וההוסטל. האם נעשה?

ציפי נחשון-גליק:

אל"ף, לגבי הלנת חירום וההוסטל השיקומי לצעירים – אני מדברת על מענים חוץ ביתיים לצעירים, 18 פלוס, שההוסטל והלנת חירום הם תוספת לדירת המעבר שהוזכרה פה, לדירת מעבר לצעירים. ההוסטל יהיה בחולון, והלנת החירום תהיה בתל-אביב. אנחנו מתקשים למצוא מבנים מתאימים, אז אם מישוהו פה יש לו רעיון ויכול לעזור, נשמח לקבל עזרה בנושא.

בנוסף, ספציפית לתחום של אובדנות בקרב אוכלוסיית הטרנסגינדרים, קיבלנו תוספת תקציב שהעברנו לעיריית תל-אביב, שאושרה, כי שם יש הריכוז הגדול. עיריית תל-אביב עכשיו עושה התקשרות עם האגודה כדי להפעיל את התוכנית שכוללת גם מענה טיפולי וגם הכשרות בנושא.

היו"ר מירב בן ארי:

אלישע, אתה שאלת אותי גם על זה. כן, זה אמור להיות עם הארגונים הטרנסים.

אלישע אלכסנדר:

עוד לא הגיעו אלינו.

היו"ר מירב בן ארי:

כתבת לי על זה בפייסבוק וענית לי לך.

אלישע אלכסנדר :

האגודה מטפלת בזה, אבל אני לא יודע איפה זה.

ציפי נחשון-גליק :

הם בחתימת הסכם ההתקשרות.

אלישע אלכסנדר :

למה שלא היה מעורבים בו?

היו"ר מירב בן ארי :

אתה צודק במהות.

ציפי נחשון-גליק :

יש ועדה.

אברהם סופר :

זה follow the money. מי שישים את החתימה על הנייר, שם ילך התקציב.

ציפי נחשון-גליק :

לא, סליחה. קודם כל, יש ועדה שמתכנסת, ואני שמחה שיזמתי אותה לפני שבע שנים, והיא ממשיכה לעבוד, של כל הארגונים של האוכלוסייה, והם מאוד פעילים, ובזכותם אגב, שהם הציפו את הצרכים, ההוסטל והלנת חירום יפעלו, אז אנחנו מקשיבים לצרכים, ואנחנו משתפים את החברים מהאוכלוסייה לאורך כל הדרך. ברגע שייחתם ההסכם להעברת התקציב מהאגודה, יוקם צוות יותר מצומצם לחשוב לאן הכסף הולך – אילו הכשרות ומי יעביר אותן.

אברהם סופר :

אולי בתוך הוועדה המכובדת, הנפלאה הזאת יש נציגים לארגונים הטרנסים?

היו"ר מירב בן ארי :

יש.

ציפי נחשון-גליק :

לנושא הזה, שכולם - -

אלישע אלכסנדר :

אני לא הזמנתי.

ציפי נחשון-גליק :

הוועדה פועלת שבע שנים. אתה לא חבר?

אלישע אלכסנדר :

לא דיברו אתי על אובדנות.

היו"ר מירב בן ארי:

חבל על הזמן. אני אעשה סדר. אדבר עם האגודה היום. עזוב את זה. אני רוצה להסביר – בגלל שזה באופן שזה התוכנית של ועדת המשנה של צעירים חסרי בית שאנחנו עושים יחד עם ציפי, ובמקרה ישבתי עם אלון שמפעיל את הדירה בקינג' ג'ורג' – אנחנו עכשיו מחפשים מבנים. שלטר, דירה נוספת והוסטל בחולון, שגם התהליך של ההוסטל לקח לנו זמן, כי זה התקשרות מול הרשות שלקחה, וגם שם היו התנגדויות. כל פעם שיש מבנה כזה, יש לנו פה חודשים של טיפול פרוצדורלי. אבל פגשתי אותו רק השבוע, היינו בסיוור יחד בהוסטל אחר, והוא אמר לי במפורש שמחפשים. בתל-אביב שמנו כסף לפרויקטורית שזה תפקידה – לחפש מקום. זה מה שהיא עושה. לכן זה ייקח עוד קצת זמן, אבל על זה אנחנו מטפלים בנושא של צעירים, שוב - 18 פלוס, וזה הנושא של ציפי.

לגבי התוכנית למניעת אובדנות, שגם את זה ליווינו ואישרנו – אני אדבר היום עם חן מהאגודה, שתחבר אתכם, כי זה מיועד לכם.

אלישע אלכסנדר:

אפילו דיברתי עם האגודה.

היו"ר מירב בן ארי:

אז אתן לך גיבוי. תהיה חלק מזה. זה לא קשור לכסף. התוכנית למניעת אובדנות היא היתה לקהילה הטרנסג'נדרית, לפני הכול. לכן שמנו את הכסף. נוודא שאתה בסיפור.

ציפי נחשון-גליק:

אני מבקשת לומר עוד שני דברים: לצערנו, גם אנחנו בקרב האוכלוסייה של העובדים הסוציאליים נתקלים בחוסר ידע, בהומופוביה, בטרנס פוביה. אז אנחנו מתחילים עכשיו בהכשרות של צוותים – האמת שהתחלנו באמצעות איגוד העובדים הסוציאליים. ראינו שיש הצפה של הרשמה בהכשרות האלה, לכן אנחנו הולכים להכשיר עובדים סוציאליים ברחבי הארץ בנושא הזה, שיוכלו להבין את המאפיינים ואת הדינמיקה.

אלישע אלכסנדר:

יש חומרים?

ציפי נחשון-גליק:

נשתף אתכם ותבואו להרצות, אלישע. אל תפריע לי.

אלישע אלכסנדר:

בכסף.

ציפי נחשון-גליק:

ודאי שבכסף. אף אחד לא ביקש ממך להתנדב בהרצאות.

אלה אמיר:

אני רוצה להתפרץ בנקודה הזאת ולומר שזה משהו שאנחנו בעמותת מעברים כבר עושות תקופה – מעבירות הכשרות למטפלות, בין אם זה אחת על אחת ובין אם זה בקבוצות רחבות יותר. זה מערך שאנחנו מפתחות עכשיו. להביע נכונות מאוד גדולה לקחת חלק בזה, ואם בתשלום – עוד יותר.

ציפי נחשון-גליק:

דבר נוסף - -

היו"ר מירב בן ארי:

העו"סיות האלה - בכל הארץ?

ציפי נחשון-גליק:

נעשה את ההכשרות בכל הארץ, ודאי, וגם ברמות שונות לעובדות סוציאליות מהרשויות המקומיות, וגם לעובדים סוציאליים שהם בתפקידי פיקוח.

דבר נוסף, בנוסף להתקשרויות שיש לשירות שלי כרגע עם ארבע אגודות שונות, אנחנו כן רוצים להרחיב את המענים לאוכלוסיית להט"ב גם דרך הרשויות המקומיות. קיבלנו תוספת תקציב של מיליון וחצי שקלים. נתחיל עם הרשויות שכבר הביעו רצון וצורך לפתח מענה ברמה היישובית, כי אני חושבת שרק כך נצליח לעשות את השינוי הגדול, כי כל הזמן הטענות הן כלפי החברה שלא מבינה ולא מקבלת ולא מכילה, ואני חושבת שבאמצעות כמה שיותר רשויות, שניכנס להתמודד עם הסוגיות הללו, נוכל ליידד את בעלי התפקידים שנותנים שירותים לתחומים האלה גם.

היו"ר מירב בן ארי:

נכון. אני רוצה לומר שזה לא עניין של כסף כאן אלא עניין של שיתוף פעולה.

ציפי נחשון-גליק:

זה גם עניין של כסף. אני לא בטוחה שמיליון וחצי זה מספיק.

היו"ר מירב בן ארי:

תבזבזי את המיליון וחצי קודם.

גל וגנר קולסקו:

גם החברה שלנו בהסתדרות הרפואית מאוד תשמח לשתף אתך פעולה בהכשרות האלה.

ציפי נחשון-גליק:

מצוין.

היו"ר מירב בן ארי:

תדברו אחרי. בבקשה.

יעל רשליג:

שלום, שמי יעל רשליג. אני אמא לשלושה ילדים. אני טרנסגינדרית, דתית. ציפי מכירה את הסיפור שלי. זה חלק מהסיבה שעובדים סוציאליים צריכים לעבור הכשרה כדי לטפל באוכלוסייה שלנו.

העליתי את הנושא הזה, כי אני לא יכולה לראות את שלושת הילדים שלי במהלך השנה האחרונה – איבדתי את הזכות לראות אותם, כי אני טרנסגינדרית. אני למעשה רואה את הקטנה שלי במרכז קשר פשוטו כמשמעו, והסיבה היחידה - לא כי אני הורה שמסוכן לילדים שלי אלא כי אני טרנסגינדרית.

היו"ר מירב בן ארי:

עם מי הילדים?

יעל רשליג:

הילדים נמצאים עם אמא שלהם. אני נתקלת בהמון יחס מזלזל, טרנס פובי, בתוך רשויות הרווחה, ואני אומרת את זה על שאלות שהן חודרניות לגבי תופעות הלואי של הכדורים שאני לוקחת. הדוגמה שאני מראה לילדים שלי כשאני לא יושבת בעזרת גברים והנזק שאני עושה לילדים שלי, וכל דבר ששייך לקהילה

ההומו לסבית, ואני עדיין דתית, ואלה תזכירים שמוגשים כלפי בית המשפט, שמתייחסים אלינו, ואני אומרת את זה כי אני לא היחידה שעברה את זה. מאי פלג ז"ל עברה את זה, ואני אומרת את זה גם בשמה, כי היא היתה חברה טובה שלי; לא סתם חברה טובה שלי - היתה שכנה שלי באפרת. מכירה את המשפחה שלה מאוד-מאוד טוב.

היו"ר מירב בן ארלי:

היום איפה את גרה?

יעל רשליג:

היום אני גרה במעלה אדומים, ליד הילדים, כי אני רוצה להיות חלק מהחיים של הילדים שלי.

אני באה לפה גם כדי לייצג את מאי ז"ל ועוד המון נשים וגברים, שאני יודעת שלקחו להם את הילדים, שהתייחסו אליהם בצורה מזעזעת, שמנעו מהם את האפשרות, את ההורות ברגע שהם יוצאים מהארון. לא משנה כמה אמרנו - נשתף פעולה עם הרווחה ונעשה את זה בצורה יפה, וגם את תהליך עצמו, חשיפת התהליך, נעשה בצורה שבה הרווחה יודעת. זה אפילו לא נכנס כאלמנט מבחינת הרווחה. מבחינתנו, אנחנו מוקצים, אנחנו לא ראויים.

היו"ר מירב בן ארלי:

היום את רואה את הילדים שלך במרכז קשר?

יעל רשליג:

רק אחת. השניים הגדולים עברו הסתה הורית מוחלטת. הם לא מוכנים לראות אותי. הם מגדירים אותי כמפלצת. אני לא יודעת אם להגיד את זה כאן בוועדה, אבל אישית עברתי כמה דברים שאני חושבת שאלה דברים של ימי הביניים, כי כשקבוצת נערות מגיעה מחוץ לבית שלך ומתחילה לקלל אותך ולשיר לך שירים בנוכחות הקטנה שלך, זה דברים שלא קורים. זה דברים שקורים כתוצאה מהסתה ומסביבה מוסתת לגמרי. אלה דברים שמונחים לפתחה של הרווחה, והרווחה מגדירה את זה כנורמלי - את טרנסג'נדרית, וזאת התגובה הנורמלית שאת אמורה לחטוף, כי זה מה שאת בסופו של דבר.

היו"ר מירב בן ארלי:

אני לא יודעת אפילו מה לומר לך. אין לי מילים, חוץ משתהיי חזרה ותעברי את זה.

יעל רשליג:

אני לא מוותרת. יש לי משפט בעוד שבוע ביום שלישי. אני לא מוותרת.

היו"ר מירב בן ארלי:

אל תוותר. תדעי שבכל הרוע הזה שיש, את רואה פה, שיש גם טוב. יש גם אנשים שבאמת אכפת להם.

יעל רשליג:

יש פה אנשים מדהימים. כולם פה נמצאים כי הם מבינים, והם אוזן קשבת.

היו"ר מירב בן ארלי:

מה שיפה פה, שלכל אחד כאן יש ציבור מאחוריו. כשאני יושבת כאן, או קארין או יעל או אפילו הרופאים מהמרזדים, ארגונים חברתיים - מאחורי - תסתכלי על אלה, ותחשבי שיש מאחוריה מאות, אלפי אנשים ונשים. אנחנו נחזק אותך מפה, ותהיי חזקה מול כל הרוע. תדעי שיש גם הרבה טוב מסביבך. הוא מקיף אותך עכשיו.

אברהם סופר:

מה עושים עם זה, עם הרווחה?

היו"ר מירב בן ארי:

אמרת בתחילת דבריי – אנחנו כל הזמן מתקדמים. אלישע ואני, מאז שהתחלנו, כל פעם אתה עובר ומתקדם, אבל כן, תמיד - -

אלישע אלכסנדר:

מה אנחנו עושים במקרה שלה, נאמר – משרד הרווחה?

היו"ר מירב בן ארי:

נראה לי שבמקרה שלה ציפי מכירה ומלווה אותה.

ציפי נחשון-גליק:

כן, אבל זה לא התחום שלי.

אלישע אלכסנדר:

צריך מי שזה התחום שלו, ולומר מה קורה פה.

היו"ר מירב בן ארי:

הרווחה של מעלה אדומים?

ציפי נחשון-גליק:

לא יודעת. או למנהלת הארצית.

יעל רשליג:

אשמח, כי אין לי עם מי לדבר ולמי להתלונן. כשאני ניגשת לרווחה ומבקשת לדבר על זה, אומרים לי: אין עם מי לדבר. הרווחה מגנה על עצמה. אין לך עם מי לדבר - ככה זה אמור להיות.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו, קארין ואני, נתייעץ במקרה שלך.

אלה אמיר:

בדיוק המקרה הזה והשאלות שעולות כאן על מה לעשות עם רווחה פוגענית – דבר ראשון, כמובן, להתלונן במצבים, כשיש אפשרות כזאת. לצערנו, במקרה של יעל אין, אבל אפשר לפנות לגבוה יותר, אבל בדיוק פה נכנס המקום של הכשרות מקצועיות, קהילתיות וחברתיות. השלב הראשון הוא הכשרות, כפי שציפי הציעה. השלב הבא הוא נוהל מסודר, והשלב הבא אחרי זה הוא להעיף אנשים שלא עובדים לפי הנהלים האלה. אנשים שפוגענות על בסיס זהות, מגדר ומין, איך שלא נרצה לקרוא לזה, לא יוכלו להיות ברשויות הרווחה. זו בעיה קשה ומשמעותית לא רק בקבילה הטכנית ובכלל, אבל ההתחלה של טפל בבעיה הזו בהקשר הקהילה שלנו, שבכלל ניספר במערכת הזאת; שלא נהיה אנקדוטה ששומעים עליה כי בא לנו להגיע לדיון בוועדת הביקורת אלא נהיה משהו להתייחס אליו. נהיה נושא מרכזי. נהיה משהו שיש נוהל, איך לטפל בו.

היו"ר מירב בן ארי:

תודה. משרד החינוך, בבקשה. בהמשך הדיון הקודם שלחתם מסמך. קודם כל התוכנית – לוח זמנים, תוקף המסמך, האם הוא יהיה מחייב, חוזר מנכ"ל, יש התקנה שידברו על זה. יש פה על התקנה התקציבית. התחלנו את זה. היינו בוועדת חינוך, וגם אני ליוויתי אותם בתקנה.

איריס מנדה בן יעקב:

איריס מנדה בן יעקב, אני מנהלת היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ובני נוער בשפ"ע – שירות פסיכולוגי ייעוצי. קודם כל, בנוגע לתקנה התקציבית – שאלתם אם יש תקציב ייחודי. אז בזכותך, מירב, יש לנו מיליון וחצי לצורך הרצאות, סדנאות לבתי ספר לתלמידים, לצוותי חינוך בגנים, לצוותי חינוך בבתי הספר היסודיים בנושא של חינוך רגיש מגדר, התייחסות למשפחות הקשת ובתיכונים, סדנאות לחטיבות ביניים.

היו"ר מירב בן ארי:

יצא קול קורא?

איריס מנדה בן יעקב:

כן.

היו"ר מירב בן ארי:

ראית אותו?

אלישע אלכסנדר:

כן, אני מעורב. כל הכבוד למשרד החינוך. יש לי גם ביקורת, אם תרצו...

היו"ר מירב בן ארי:

אין לי ספק...

איריס מנדה בן יעקב:

הם גם מעודכנים ברמת ההזמנות, כלומר אנחנו ביחד עם הארגונים. הם עוזרים לנו המון לשווק את הנושא בשטח, וכל אחד בשטח שלו, מנסה לקדם את התקנה התקציבית. זה משהו חדש שיצא. זה לא ברור מאילו שבת ספר מזמינים. זה לא פשוט. אל תשכחו שאנחנו עובדים עם עוד מגזרים – זה מורכב, אבל לאט-לאט ננצח בסופו של דבר, ואני מקווה שנצל את כל המיליון וחצי, מירב.

היו"ר מירב בן ארי:

חסר לכם שלא... לא סתם שמנו את הכסף. מאוד חשוב. זה פעם ראשונה שמשרד החינוך בכלל שם כסף, כלומר שמשרד החינוך עושה את הפעילות הזאת בתוך בית ספר בתשלום. זאת אומרת שבת הספר יחליטו את מי הם לוקחים וישלמו – הארגונים יקבלו כסף.

איריס מנדה בן יעקב:

ודאי, וזה פעם ראשונה שמועבר אלינו סכום כזה לצורך הנושא הזה. עד היום נאלצנו לחלק את התקציב לנושאים רבים. היום זה ממש תקציב ייחודי, ואני ממש מודה, לך, מירב.

היו"ר מירב בן ארי:

מודה לכם.

קריאה:

מה עם בתי ספר דתיים?

איריס מנדה בן יעקב:

גם אתם עברתי תהליך.

היו"ר מירב בן ארי:

גם בוועדת החינוך דיברנו על החמ"ד.

איריס מנדה בן יעקב:

יצאה הנחיה בעקבות המכתב שהוצאנו לכל בתי הספר בשם הנהגת החמ"ד, אברהם ליפשיץ. הם מרשים לארגונים, לפחות לחלקם, להיכנס לבתי הספר, לצוותים החינוכיים, וזו התקדמות עצומה.

אלישע אלכסנדר:

זה חובה?

היו"ר מירב בן ארי:

רגע. שנייה. אלישע, קול קורא למנהלי בתי ספר זה לא חובה. על מה אתה מדבר? קודם כל זה פעם ראשונה בכלל שאתה יודע שמזמינים ארגונים, ולבית הספר יש תקציב כדי לשלם להם, ולא בונה על ההתנדבות של חוש"ן או איגי או מעברים – זה אחד. בוא נתחיל קודם. אנחנו בצעד היסטורי.

אלישע אלכסנדר:

צוותי מורים.

היו"ר מירב בן ארי:

צוותי מורים, הכשרה של מורים.

היו"ר קארין אלהרר:

אלישע, תן קרדיט למירב. אתה צריך להיות מרוצה.

היו"ר מירב בן ארי:

בוא נבזבז את המיליון וחצי שקל האלה. יש לנו גם תוכנית שעשינו, סיוע בשכר דירה. התחלנו ב-2 מיליון שקל. ציפי היתה בלחץ, משרד השיכון - תוכנית לסיוע בשכר דירה. אגב, לצעירה מהדירה, עדן, כשתצאי מהדירה ותרצי להשכיר דירה, יש תוכנית לסיוע בשכר דירה לצעירים חסרי בית, חסרי עורף שעברו לדירת מעבר ורוצים לצאת לעצמאות. המדינה נותנת.

אלישע אלכסנדר:

הם לא נתמכי ביטוח לאומי.

היו"ר מירב בן ארי:

נכון, אבל היא יכולה לקבל. אבל למה נתתי את זה כדוגמה – לא כי זו תוכנית באמת חשובה, אלא זו תוכנית שבה נתנו 2 מיליון שקל. אמרו לי בהתחלה: זה מעט. אמרתי להם: תגמרו את הכסף. הגברת גמרה את הכסף. קיבלה עכשיו תוספת של עוד 2 מיליון שקל. אם אנחנו נגמור את הכסף, זה לא מה – הלוואי שבתי ספר במדינת ישראל – חמ"ד, אפילו בתי ספר חילוניים יזמינו את הארגונים. לא יגידו למורה בכישרון חיים: תעבירי משהו על הקהילה, תקריאי להם איזה ספר, אלא יבואו אותו נציג או נציגה, טרנסג'נדר, הומו, לסבית, לא משנה מה, ויגיד - אז אנחנו נעקוב.

אלישע אלכסנדר :

שאומר מה מלחץ אותי? אנחנו 0.5% באוכלוסייה. עכשיו יש המון מודעות לטרנסיות, אבל עדיין הורים לא מקבלים, המון-המון ילדים הולכים להגיע לזנות, כי משרד החינוך לא מוכן ולא ערוך ולא משרד הרווחה – לא כי אתם לא מהממים אלא עוד לא עשינו את זה, וזה הולך לעלות למדינה כל כך הרבה כסף, להוציא אנשים מזנות.

היו"ר מירב בן ארי :

חלק מהתוכנית הזו – היא גם לתוכנית להכשרת מורים, ותוכנית שמורה יוכל להתמודד עם אותן שאלות ואותם עניינים מגדריים. תאמין לי שאנחנו עושים - -

אלישע אלכסנדר :

זה הולך להיות קשה.

איריס מנדה בן יעקב :

אנחנו לא לבד בסיפור הזה – יש גם חוות הדעת של ההורים ויש החברה. אנחנו חיים במציאות - -

היו"ר מירב בן ארי :

בואו נעשה מעקב. הבטחתי גם בוועדת החינוך לעשות מעקב על התקנה, לראות שאנחנו נכנסים לבתי הספר. הזמן שלי קצר ואני רוצה – אל"ף, יש לך תשובות?

אביטל וינר אומן :

נשלח כרגע לוועדה כל התשובות בצורה מסודרת. מסמך לא חתום, כי אף גורם מקצועי לא נמצא היום, אבל נשלח המסמך לוועדה, לא חתום עדיין.

היו"ר מירב בן ארי :

בסדר. משרד השיכון פה? אז אני מתקדמת. ביטוח לאומי, שלחתם שאתם מאפשרים לכל הפונים שרוצים להעביר את השייכות שלהם לתל-אביב, שהונגשו ועדת טרנסגינדרים בשלושה מקומות בארץ. האם באמת כל מי שמבקש יכול להיות משויך לסניף תל-אביב? האם פניתם לארגונים שיפרסמו את זה? האם הורחבו מספר הסניפים המומחים, והאם נקבע נוהל חדש לוועדות רפואיות? בבקשה, גברתי.

מרלית הר ציון :

שמי מרלית הר ציון, מהמשרד לביטוח לאומי, מנכות כללית. אכן הרחבנו – לא רק סניף תל-אביב; גם ירושלים, באר שבע וחיפה. פורסם חוזר. העברנו אותו. אלישע מכיר את החוזר הזה היטב. בנוסף, כל הרופאים של הסניפים הללו קיבלו הדרכה וימי עיון.

היו"ר מירב בן ארי :

תוכלי להעביר גם לוועדה את החוזר הזה? בבקשה תביאי ממנה את העותק.

מרלית הר ציון :

הנגשת הסניפים – אמרנו שמין אנחנו לא מבקשים בטפסים לציין.

היו"ר מירב בן ארי :

נכון. את זה אמרתי גם בהתחלה.

מרלית הר ציון:

אני חושבת שענינו על הכול.

היו"ר מירב בן ארי:

זה הנוהל.

מרלית הר ציון:

כן.

ירון גל:

שמי ירון גל, מנהל דירת מעבר לצעירות טרנסג'נדריות ללא לעורף משפחתי, של משרד הרווחה. לי יצא כבר ללוות צעירות בביטוח לאומי בסניף שעבר את הכשרה הזאת. לא כל כך ברור לי איזו הכשרה הם עברו כי הרופא, הפסיכיאטר שפגש את הצעירות שליוותי, לא שאל שאלות שונות ממה שהוא שאל לפני, והוא לא התעמק באיך מתבטאת ההיסטוריה, והוא לא שאל מה הקושי באמת. יכול להיות שזה בסדר, שזה חלק מהתהליך, אבל הוא לא קבע אחוזי נכות שמספיקים - זה לא רק פסיכיאטר אחד, אבל אז הוזמנו לעובדת שיקום ולהמשך. עובדת השיקום לא ידעה שזה סניף מומחה, לא עברה הכשרה.

מרלית הר ציון:

מתי זה היה?

ירון גל:

זה היה לפני חודש.

היו"ר מירב בן ארי:

עם מי אתה בקשר בביטוח לאומי תל-אביב? עם עופר? הוא תמיד יהיה בתל-אביב.

ירון גל:

אני בקשר בעיקר עם חגית, ואני עובד אתה, ונעשה הכשרה לעובדות שיקום של תל-אביב. אם אנחנו מדברים על המהלך של ביטוח לאומי, להקים סניפים מומחים, להבין מה צריך להיות כדי שיהיה סניף מומחה.

מרלית הר ציון:

אני אישית הייתי ביום עיון של רופאים מארבעת הסניפים הללו, פסיכיאטרים ופסיכולוגים, הכשרה. הזמנו לשם גם נציגה - לידיה, וגם פקידי שיקום עברו הכשרה, אז אם יש מקרה ספציפית, אשמח לדעת. תעביר תאריך של הוועדה ומי היה בוועדה.

ירון גל:

זה לא כתלונה.

מרלית הר ציון:

אני באמת רוצה לדעת, אם יש בעיה ספציפית.

בנוסף, מהלך מהפכני אצלנו - הרי כדי לגשת לוועדה רפואית אדם חייב למסור מסמכים רפואיים, אחרת על סמך מה? לגבי הקהילה הטרנסג'נדרית, אנחנו מוותרים על מסמכים רפואיים, ומקבלים גם מסמך מעובד סוציאלי של הקהילה, שליווה אותו. הרבה פעמים החבר'ה האלה פשוט לא מטופלים על-ידי רופאים, ואין ברשותם מסמך רפואי. אני חושבת שזה מהפך.

היו"ר מירב בן ארי:

זה חשוב.

המשטרה, רוצים להתייחס?

דקלה פוגל ברדה:

אנחנו התייחסנו בוועדה הקודמת באשר להנחיות.

היו"ר מירב בן ארי:

בסדר גמור. בבקשה, אלישע.

אלישע אלכסנדר:

יש כל הנושא של טיפול לאחר ניתוח, שלא ברור שהוא ממומן על-ידי – אחרי שנשים טרנסיות עוברות ניתוח, צריך לעשות טיפול כדי שזה - -

היו"ר מירב בן ארי:

מעקב.

אלישע אלכסנדר:

לא רק מעקב. יש טיפול שצריך לעשות – אחרת הלך הניתוח.

היו"ר מירב בן ארי:

היא לא עושה את זה עם הרופא שלה בקופת חולים?

גל וגנר קולסקו:

לא, כי זה טיפול מיוחד שמצריך צוותים שהוכשרו במיוחד – זה יכול היות שאחות שהוכשרה, מלווה שהוכשרה.

היו"ר מירב בן ארי:

מי מוכשר לזה?

אלישע אלכסנדר:

אף אחד. אין הכשרה. זה לא נעשה. מי שיודעת, מספרת לחברה שלה איך לעשות את זה, ועושה את זה. מי שלא, נהרס לה הניתוח. ואז משרד הבריאות משלם כי הוא צריך לעשות ניתוחי תיקון. חבל על הכסף.

אני רק רוצה לומר שאני מרגיש שכל הניסיונות לחסוך על הניתוחים ודברים כאלה, זה בסופו של דבר יוצר נטל על מערכת הרווחה והבריאות והמשק ועוד אובדנות, וזה עולה לנו כסף. חוסכים פה ומשלמים הרבה יותר במקום אחר.

בריאות הנפש – לא דיברנו על זה בכלל. יש נהלים לגבי נושא טרנסג'נדר. הכשרות. שב"ס – בטח אתה תדבר אחר כך.

משרד המשפטים, שלחנו להם פנייה לגבי הנושא של למה בכלל צריך ועדה במשרד הבריאות כדי לשנות לנו את סעיף המין. הם ענו לנו מאוד יפה, ותודה. פשוט רציתי להעלות את זה כדי לוודא שבאמת תהיה פגישה ומתי תקרה.

היו"ר מירב בן ארי:

מכירה את זה? בבקשה, גברתי.

דפנה גוטליב:

דפנה גוטליב, משרד המשפטים. הפנייה לא נגעה רק לשאלה למה יש ועדה אלא כל מיני כשלים שיש בטיפול עם משרד הפנים ובטיפול עם משרד הבריאות, ומה שחשבנו – שאנחנו רוצים לעשות שיח משולב עם משרדי הממשלה, כלומר אלינו פנו עידו קטרי, אלישע ואוהד חזקי, מנכ"ל האגודה ללהט"ב, אז מבחינתנו, אלה הגורמים שנדבר אתם. אם תרצו להוסיף גורמים נוספים, מקובל כמובן. פנינו גם לגורמים באקדמיה שעוסקים בתחום, שהממשק שלהם הוא בין משפטים וזכויות להט"ב ובעיקר טרנסגינדרים. אחרי השיח והניסיון לעשות שיח משולב, נעשה שיח פנים-ממשלתי ונראה מה הפתרונות.

היו"ר מירב בן ארי:

אז אתם תעדכנו אותנו. בבקשה, משפט אחרון.

אלישע אלכסנדר:

הם אמרו שיש רפרנט – מיהו?

היו"ר מירב בן ארי:

משרד הפנים? היא נתנה כתובת מייל.

היו"ר קארין אלהרר:

למה לא רפרנט? דיברנו על זה בדיון הקודם.

תמי אזרזר:

המחלקה מחולקת לשלושה דסקים. כל דסק מתייחס לאזור מסוים בארץ. יש ראש דסק. הרפרנט מקבל את הפנייה ומעביר את זה לראש הדסק, שמטפל מול הלשכה הספציפית. צריך לברר מול הלשכה הספציפית, אז אם יש ראש דסק צפון, שמטפל בלשכת חיפה, הוא אמור לעשות את הבירור מול הפקיד בלשכת חיפה. הוא גם הגורם המקצועי, שיכול להשיב לעניין הזה. לתת כמה אנשים ולפזר את זה – זה יותר מדי. בשביל זה יש מזכירה למחלקה. היא פותחת את המייל הזה כמה פעמים ביום, מעבירה את זה בהתאם. אגב, היתה פנייה, מישהו באילת - קיבלתם תשובה.

אלישע אלכסנדר:

אני פניתי.

תמי אזרזר:

קיבלת תשובה.

אלישע אלכסנדר:

וזה משהו שאני רוצה להעלות – אני חושב שלפעמים טוב לתת דוגמה פרטית כדי לראות איפה יש כשלים.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו חייבים לסיים.

אלישע אלכסנדר:

קצר מאוד – מישהו פנה לשנות שם, ונאמר לו במכתב מאוד לא ברור, ורמזו לו שהוא צריך לעשות סיום של תהליך שינוי מין.

תמי אזרזר:

זו היתה טעות.

אלישע אלכסנדר:

זה אומר שהפקידים לא יודעים איזו תשובה לתת, וצריך אולי לתת להם הכשרה. לא כולם נמצאים בקשר אתנו. לא כולם מכירים את האימייל הזה. הם צריכים לדעת.

תמי אזרזר:

רשות האוכלוסין קלטה בעקבות ההליך הביומטרי עשרות פקידים חדשים. יש הנחיות. יצאו הדרכות. יש נוהל חדש. הועברו הדרכות ללשכות, הועברו הדרכות בעניין שיפור שירות ומתן שירות הולם במקביל לשירות המקצועי.

אלישע אלכסנדר:

אז איך קרתה טעות?

תמי אזרזר:

אני לא יכולה לדעת.

אלישע אלכסנדר:

היו הכשרות בנושא הטרנסים?

תמי אזרזר:

היו הכשרות.

אלישע אלכסנדר:

כמה אנשים השתתפו בה?

תמי אזרזר:

כל פקידי לשכות רשות האוכלוסין עברו את ההכשרה, מי שנכח באותו יום בלשכה.

אלישע אלכסנדר:

זה נעשה בשיתוף ארגוני קהילה?

היו"ר מירב בן ארי:

אתם יכולים לדבר אחרי זה. אנחנו ממשיכים. איגי, בבקשה.

מאיה ארבל:

מאיה מאיגי. רציתי לדבר לאיריס משפ"י. בסוף הישיבה בדצמבר קיבלנו הוראה מחברת הכנסת אלהרר, לצאת עם מכתב שמייצר אלטרנטיבה או תקנות התייחסויות לקהילה הטרנסית במשרד החינוך. כתבנו מכתב והעברנו אותו. רציתי לדעת מה קורה עם זה.

היו"ר מירב בן ארי:

המכתב שהפניתם למשרד החינוך? נכון, יש לי את זה פה גם.

מאיה ארבל:

יש התקנה.

היו"ר מירב בן ארי:

איריס יצאה שנייה.

מאיה ארבל:

אנחנו יודעות שיש התקנה עם כניסה של ארגונים, שזה באמת מבורך ונחמד, למרות שזה עדיין כאפשרות ובחירה של בתי הספר, ולא עונה לגמרי על הצרכים של הכשרות של צוותי החינוך לגבי טרנסופוביה והתמודדות ברחבי בית הספר, איך הצוות החינוכי מטפל בזה, בטח שירותים, בטח עניין של הפרדה מגדרית בשיעורי ספורט, בטח חינוך מיני או שיעורים של חינוך מגדרי - -

היו"ר מירב בן ארי:

יש הפרדה בשיעורי הספורט?

מאיה ארבל:

בין בנים לבנות בשיעורי הספורט תמיד מפרידים, גם אם נותנים להם כדורגל או כדורעף. גם אם נותנים להם ריצה. מפרידים. זה יוצר המון עניינים של ביטחון ומרחב בטוח לבית ספר.

היו"ר מירב בן ארי:

איריס, בדקה תעני להתייחסות על המסמך שלהם.

איריס מנדה בן יעקב:

קודם כל, אנחנו יושבים בשולחן עגול זו שנה שנייה עם איגי וגם עם חוש"ן וגם עם מעברים. כל הארגונים שיש להם נגיעה בחינוך.

היו"ר מירב בן ארי:

מי יושב שם? רן ומנדי?

איריס מנדה בן יעקב:

כן. ישב שם עופר, ולפעמים מנדי – לא באופן קבוע. עכשיו אני מבינה שהתחלפו האנשים, אז השעינו את השולחן העגול - גם בחוש"ן וגם באיגי יש שינויים.

היו"ר מירב בן ארי:

יש שינויים.

איריס מנדה בן יעקב:

מאוד קשה לתקשר עם אנשים שהם לא קבועים בתוך שולחן, אז אנחנו מחכים לזה.

בכל מקרה, הטענות הובאו בשולחן העגול. אנחנו גוזרים תוכנית פעולה.

מאיה ארבל:

זאת השאלה הכי גדולה – האם יש תוכנית פעולה ליישום הכשרות צוותי חינוך לא בתקנה של כניסת ארגונים לבתי הספר אלא בהכשרת צוות חינוכי להתמודדות עם חוויה מגדרית בבית ספר – גילויי טרנסופוביה או בכלל ידיעה שדבר כזה - - -

היו"ר מירב בן ארי:

אסכם את זה, כי אין לנו זמן. בגלל החילופים של המנכ"לים גם בחוש"ן וגם באיגי, אנחנו רוצים שאתם קובעים שולחן עגול חדש – הבנתי שנבחרה המנכ"לית החדשה של איגי.

מאיה ארבל:

כן.

תמר יהל:

ביום ראשון.

היו"ר מירב בן ארי:

מזל טוב. ברכות. נאחל לך בהצלחה. אתם יושבים בשולחן עגול עם המנכ"ליות החדשים, ולישיבה הבאה תבואו עם ההתייחסות למסמך של איגי, כי יש דברים בתוך המסמך.

מאיה ארבל:

המסמך הוא תולדה של מעגלי השיח, כלומר מעגלי השיח קרו, ויצרנו מסמך.

איריס מנדה בן יעקב:

לקחנו בחשבון, לוקחים בחשבון. לא בבת אחת.

היו"ר מירב בן ארי:

קיבלנו התייחסות שיש עכשיו שני ימי ניתוחים בחודש, כולל תיקונים, וכמות ימי הניתוח הוכפלה. ב-2016 בוצעו 32 ניתוחים, כולל ניתוחים מתקנים, ומפאת עומס עבודה אין באפשרות במשרד לדווח לוועדה מדי חודש בחודשו על כמות ימי הניתוח, אבל המשרד מבקש מהוועדה לדווח פעם בסמסטר.

היו"ר קארין אלהרר:

בסדר. זה לא מעניין אותי.

היו"ר מירב בן ארי:

אבל זו בהחלט בשורה חשובה, שהכפילו את מספר הניתוחים בחודש - שני ניתוחים בחודש.

היו"ר קארין אלהרר:

התשובה שהמשרד עמוס, ולא יכול לדווח, היא לא מקובלת. אתם צריכים לדווח לכנסת. אנחנו כן מברכים אתכם על תוספת יום ניתוח.

היו"ר מירב בן ארי:

מי פה מהבית הפתוח? אז אני עוברת. חוש"ן, את רוצה לומר משהו? אז מאיר, אחרון.

מאיר:

אחת, רציתי לפנות לנציגי המשטרה ולשאול, מה היחס של המשטרה לתקיפות מיניות אצל גברים טרנסים ונשים טרנסיות? אם אפשר התייחסות.

דקלה פוגל ברדה:

לא הבנתי את השאלה מספיק. מה זה אומר, יחס?

מאיר:

שאם מגיעים שני שוטרים לשטח ביער ירושלים, ואומרים לגבר: תגיד תודה – עשו לך טובה, ופשוט לוקחים את הרכב ונוסעים, בלי להוציא את אותו גבר מיער ירושלים, אם זה יחס מקובל במדינת ישראל 2017?

היו"ר מירב בן ארי:

על מה אתה מדבר?

מאיר:

אני מדבר על תקיפה מינית שעברתי לפני כמה חודשים על-ידי מישהו לא נודע, שאני לא יודע מיהו. צלצלתי 100 – לא ידעתי אפילו איפה אני נמצא. אותה השיחה כנראה, הגיעו שני שוטרים למקום, לא טרחו להוציא אותי מהיער, אבל טרחו לומר לי שאני צריך לומר תודה, כי מישהו עשה לי טובה.

היו"ר מירב בן ארי:

האם התלוננת בכתב?

מאיר:

לא.

היו"ר מירב בן ארי:

למה? יש יחידה שזה התפקיד שלה.

מאיר:

כאבה לי הבטן.

היו"ר מירב בן ארי:

אין ספק. לפני כמה זמן זה היה?

מאיר:

כמה חודשים.

היו"ר מירב בן ארי:

איך אתה רוצה שנוכל לטפל בזה, אם לא?

היו"ר קארין אלהרר:

מה זה ההתנהלות הזאת?

מאיר:

אני לא יודע אם זה תלוי שוטרים בשטח.

דקלה פוגל ברדה:

אני חושבת שדי ברור שמשטרת ישראל, כשנודע לה על ביצוע עבירה, מחויבת לתת מענה. ודאי לא אוכל להתייחס למקרה נקודתי שלא הוגשה בו תלונה רשמית, ובוודאי שלא הובא לידיעתני. גם אומר שיש קצין שנמצא - הוא היה בדיון הקודם. לצערי, היום הוא חולה.

היו"ר קארין אלהרר:

גברתי, אני לא באה בטענה אליך. אני רק שואלת, מה גברתי ממליצה לעשות במקרים מסוג זה?

דקלה פוגל ברדה:

קודם כל צריך להגיש תלונה לכל נקודת או תחנת משטרה, והסוגיה תטופל בצורה הכי מקצועית והכי ראויה - כמובן, בהתאם לכל הנהלים המשטרתיים והכללים החוקיים. אם יש טענה כלשהי, משטרת ישראל ודאי יש לה המון גופים שאפשר לבוא ולשטוח טענות של אזרחים.

היו"ר מירב בן ארי:

תודה.

מאיר:

יש לי עוד כמה נקודות. בעקבות כך נכנסתי להיריון. אני מתקשר לקופת חולים כללית, ומבקש לקבוע תור לגניקולוגית, אבל אני מופיע במערכת בתור זכר. מאז אני מופיע כזכר במערכת - אתה עושה מאתנו צחוק? ניתוקים בטלפון.

היו"ר מירב בן ארי:

שנייה. נכנסת להיריון מהאירוע הזה שקרה?

מאיר:

כן. מתקשר לקופת חולים כללית, *2700, מבקש, ומנתקים: אדוני, אתה לא צריך לראות גניקולוגית. אולי אתה צריך לראות אורולוג. מגיע במצב לא טוב, אני לא מרגיש טוב, יוצאות לפי הפרשות ירוקות מהגוף, אני מבקש להגיע לטיפול רפואי, מגיע לשערי צדק. מגיע לקופת חולים קודם כל, מגיע לשערי צדק, הולך למרפאת נשים, מגיע למרכז לבריאות האשה הנהדר בשערי צדק, ואומרת לי שם האחות הנפלאה, והיא מוקלטת: איפה המצלמה הנסתרת? היא מדברת לאשתי: אז את הכנסת אותו להיריון? היינו צריכים לחפש את גברת רויטל ארבל, שהיתה הגניקולוגית שלי לפני עשר שנים, להשיג את הטלפון שלה במרמה, לקבוע אתה פגישה במחלקה אורולוגית מתחת, כדי שתעלה אתי לקומה 5, כדי לומר להם שהיחס שלהם טרנסופובי ושיקבלו אותי פנימה בבקשה, ושאני לא עובד על אף אחד, ושאני ממש לא רוצה, לדברי האחות, שימששו אותי. אני לא מבין, אנחנו בשנת 2017.

היו"ר מירב בן ארי:

אתה באמת חושב שלמרות שאנחנו ב-2017 - -

מאיר:

אני לא יודע. אני ביקשתי להיות פליט במדינת קנדה. באמת. מדינת ישראל אמרה: מה קרה לך? המצב פה של להטייבים נהדר. נלחמו בתיק שלי בקנדה. אם אני מגיע לכאן, וזה היחס שאני מקבל בשנת 2017, או אתם מחזירים לי את הדרכון שלי, אומרים לי שלום, סע למקום שמשטרה יכולה לשמור עליך, שלא כשאתה מקבל איום ברצח, ואתה צריך להחליף את הלבוש שלך, שאתה לא יכול לגור בשום מקום בצורה בטוחה, שאתה יכול לעבוד כי ביטוח לאומי לא מחזיר את השם שלך משנת לא יודע מה, שאתה יכול לקבל שירותים רפואיים, שאתה יכול לקבל יחס הוגן מהמשטרה, שאתה יכול לקבל רווחה או עובדת

סוציאלית שיכולה להבין את מה שאתה אומר, ואתה לא מדבר בסינית ולא שואלת אותך: אתה ממש לא רוצה להיות חילוני? לא, אני לא רוצה להיות חילוני. אני לא צריך לבחור בין הדת שלי לבין הנטייה המגדרית שלי או איך שלא יקראו לזה. אני לא מבין למה הכול חייב ליפול איכשהו. זה נראה לי כמו מסכת – קוראים למד"א? לא מזיזים. אשתי התחרפנה. אני נמצא עם מסכת חמצן. מד"א לא מסכימים לחבר עד שם לא מזהים את הבן אדם. מה לעשות שאני קופץ בתור ג'ול שמרית לא משנה מה? מה לעשות? אז לא מזיזים את האמבולנס עד שאין זיהוי ודאי. יש תעודת זהות, ריבוננו של עולם. תניעו את הרכב. אנחנו מדברים על טיפולים מצילי חיים. לא מזיזים את הרכב עד שאין זיהוי ודאי, ואז גורם לגיחוכים – מה, הוא קוקסינל, וצוחקים, והנהג. הייתי מאוד רוצה לדעת איפה כל הרשויות שאמורות לטפל בדברים הללו. למה המערכת לא מסונכרנת – לא עם ביטוח לאומי, לא עם מד"א, לא עם כל מיני רשויות. למה זה צריך ליפול בנקודות האלה? למה אני צריך לצאת מהארון מול כל אדם שאני פוגש ברחוב, או שאני צריך לקבל ממנו עזרה? לא מרגיש צורך. ואם שינית את זה ושבירתי את הראש לעשות את זה מול משרד הפנים, וכמו שראינו, זה שבירת ראש - למה אני צריך להיתקל בזה בכל מערכת? למה? אני רוצה ללכת ללימודים. משרד החינוך לא משנה שם בתעודת בגרות, אז מה אני צריך, להסביר את זה לכל אדם?

היו"ר מירב בן ארי:

מה עם שינוי שם בתעודת בגרות? אם הוא שינה בתעודת זהות, מה הבעיה לשנות לו בתעודת בגרות?

איריס מנדה בן יעקב:

זה לא המנדט שלי. אפשר לברר את זה.

היו"ר מירב בן ארי:

תבררי לנו ותעבירי לנו. עמותת שלומית, בבקשה.

ענת ארדיטי:

ענת ארדיטי, מנהלת אגף תוכניות מיוחדות מעמותת שלומית. יש לנו תוכנית שנותנת מענה – עמותה לשירות לאומי שנותנת מענה לטרנסג'נדרים. אנחנו נותנים דיוור. יש לנו קושי מאוד גדול להמשיך לתת את המענה בדיוור, כי התוכנית קיימת שלוש שנים, ואנחנו מגלים שהתקציבים שיש לנו - -

היו"ר מירב בן ארי:

ציפי מטפלת בזה. אוכלוסיות מיוחדות. זה אחת העמותות המרכזיות בחוק של שירות לאומי, שאגב עבר שלשום – אתמול הצבענו על זה, וחלק מזה זה תקני הדיוור, שמוגדר נוער בסיכון. זה בדיוק מה שציפי עובדת עכשיו.

קריאה:

כולל הלנה בשישי-שבת?

היו"ר מירב בן ארי:

כן.

ציפי נחשון-גליק:

אנחנו הולכים להקים כמה דירות לשירות לאומי.

היו"ר מירב בן ארי:

כן. אתם בין העמותות. זה בסדר. אנחנו מטפלים בעניין - שתדעי. היתה המנכ"לית שלך אתמול פה כל היום. אנחנו מטפלים בזה וגם ציפי מכירה את זה טוב.

אנחנו חייבים לסכם. חברת הכנסת גרמן.

יעל גרמן (יש עתיד):

אני רוצה לומר קודם כל, שאני מלאה התפעלות ואפילו מתרגשת מההתקדמות שנעשתה בעקבות ארבעה דיונים, קארין, והתודות הן לך. את רואה, מירב – לא רק בקואליציה, שאת עשית ועושה דברים נפלאים, אלא גם באופוזיציה ניתן לעשות שינויים עם התמדה ומסירות, ואני אומרת את זה לזכותה של יושבת-ראש הוועדה.

היו"ר מירב בן ארי:

אין ספק.

יעל גרמן (יש עתיד):

אני חושבת שהשינוי בתעודת הזהות, ההקלות בשינויים בתעודת הזהות זו בשורה מרגשת ממש. גם התוספת של הניתוחים.

אבל מה ששמענו ממאיר בסוף, שכולנו, הלב נצבט והבטן רעדה, מבטא את היחס הטרונופובי של הקהילה שלנו, ואני לא יכולה לסיים מבלי לגנות את סטודיו סי, שהוציא קמפיין שלכאורה הוא תמים ולא היתה בו כל כוונה רעה, אבל יש בו כל הסממנים הטרונופוביים שאנחנו נלחמים נגדם משך כל השנים, ויש בו כדי להשיג אותנו לאחור ולבטל את כל מה שאנחנו עושים פה. אז אני מצפה שכולם ייצאו מפה ויגנו וידרשו להוריד את הקמפיין, כי קמפיינים כאלה הם אלה שמביאים בסופו של דבר את כל ההישגים שלנו – הם מבטלים את ההישגים שלנו, וגורמים לכך שמאיר יזכה ליחס כזה, ואלה, וכל אחד שיושב פה. תודה רבה.

קריאה:

יש הפגנה ביום חמישי בערב בדיזנגוף.

אברהם סופר:

בואו בלבוש ספורט - עושים אימון ספורט, גם לנשים בהיריון.

היו"ר מירב בן ארי:

אני מקריאה את הסיכום של חברת הכנסת קארין אלהרר. היא מבקשת להודות לי... חמודה... לא יכולתי לחשוב על מחליפה מתאימה יותר. תודה, קארין. זה באהבה גדולה. אמרתי לה אתמול בלילה, כשהתכתבנו – כבר ראיתי שיש פה בעיה, אז אמרתי: יש חוץ וביטחון עם ראש הממשלה - אני חברה גם בחוץ וביטחון, אבל בשבילך כולם יכולים לחכות, מה שנקרא.

אז ככה. יכול להיות שזה יעצבן פה קצת את נציגי הקהילה, אבל אני רוצה לפתוח ולומר כל הכבוד למשרדי הממשלה. המצב לא מושלם, רחוק מלהיות כזה. יש עוד הרבה עבודה אבל בהחלט רואה הרבה התקדמות. זה כולנו נסכים, שמאז הדיון הראשון לפני כשנה יש התקדמות מול כל משרדי הממשלה, יותר מודעות ונכונות. אנחנו רואים שהמשרדים עושים עבודה. זה משמח את כל חברות הכנסת שנמצאות פה, ואני בטוחה שגם את הארגונים.

אני רוצה גם להודות לחברת הכנסת גרמן, שהכניסה לי את הנושא הזה עמוק לתוך הלב. אנחנו נמשיך לעקוב ולעשות פה את הדיונים שלדעתי, לפחות בחלק, מקדמים. לא במקרה הרבה מהתהליכים קורים בסמוך לדיונים, ואני חייבת לומר – אני נמצאת הרבה פעמים פה לידה, ומפתיע אותי איך לפני הדיון של הוועדה שלך מתקיים. מצד אחד אומרים: למה לא עשיתם לפני? מצד שני, עשיתם, אז לפחות עשיתם. כמוכן, יש עוד הרבה עבודה.

משרד הבריאות, אנחנו רוצים לקבל לוועדה תוך שבוע - להעביר מכתב לכל מנהלי קופות החולים, ארגון רופאי המשפחה, על מה שדיברנו כאן. חשוב שזה יגיע לרמת רופאי משפחה. כמוכן תמיד יש אותו רופא או רופאה שלא קראו את המייל, אבל אנחנו חייבים לדווח. אני אישית מוסיפה את הד"ר שמאוד הרשים אותי בעשייה שלו, ואני חושבת שכדאי שגורמים מקצועיים בתוך המשרד יכירו אותו.

בנוסף, ממשרד הבריאות אנחנו רוצים תוך שבועיים איסוף נתונים על ההדבקה באיידס – האם יהיה ומתי תתחילו לאסוף את הנתונים? היא כאן.

כמובן, אנחנו מברכים גם על ההחלטה להוסיף יום ניתוח נוסף לשינויי מין – זה גם לא קרה מעולם. מתי זה מתחיל, המעבר לפעמיים בחודש? אם זה התחיל – אנחנו רוצים לדעת. אם לא – אנחנו מבקשים דיווח כשהוא יתחיל. כל שלושה חודשים ולא כל חודש. הם אמרו שיש להם לחץ, אז אנחנו נענות להם, וזה יהיה פעם בשלושה חודשים.

משרד הבריאות, תאריכים של התכנסות הוועדה לשינוי מין. היום 8 במרס. יום האשה שמח לכולנו. אנחנו רוצים לדעת, אם תהיה עוד התכנסות של הוועדה בחודשים הקרובים – לא אם אלא מתי הוועדה מתכנסת בחודשים הקרובים, כמה פעמים התכנסה הוועדה גם בחודשים האחרונים.

משרד הרווחה – על הפעילות שלהם בנושא הטראנסג'נדרים – אנחנו ממשיכות לעקוב אחר חיפוש המבנים.

יעל – כפי שהבטחנו, נפנה לשר הרווחה, הוועדה תפנה בעניינך.

משרד הבריאות – לגבי קופות החולים, אנחנו נפנה לקבל תשובה על נישוי הפנים. אנחנו הבנו שכן. כנראה יש פה משהו לא ברור – אם מממנים את הניתוח, כמה ניתוחים מומנו – נבדוק מול קופות החולים. זה משהו מאד קריטי. ניתוחי המשך, אנו רוצים תשובה ממשרד הבריאות, איך יכול להיות שאשה או גבר עושים את הניתוח, ובסוף נותנים לה להתמודד לבד עם העניין הזה, ואז יכול להיות שנגרם נזק, וכל מה שהשקענו בניתוח – למה לא טופס 17, קופת חולים? באיזו קונסטלציה אותם טראנסג'נדרים יכולים לעקוב אחרי הניתוח?

ניתוחים נלווים – דיברנו גם. אנחנו רוצים לדעת, מה לוח הזמנים לגיבוש ההחלטה, וכמובן להזמין נציג ציבור – זה חייב להיות שם.

הכול כמעט של משרד הבריאות. גם הנושא של טיפולים גניקולוגיים – גם מאיר דיבר על זה – אנחנו רוצים לקבל התייחסות לעניין הזה מבחינת הקהילה הטראנסית. כל פעם אנחנו מתעסקים בנושא הזה, ולא מקבלים תשובה כמו שצריך. למה הקושי הזה?

מאיר:

גם תרופות.

היו"ר מירב בן ארי:

כן, תרופות ומרשמים לתרופות וטיפולים גניקולוגיים. ביטוח לאומי, אנחנו רוצים שתעבירו את הנוהל לוועדות הרפואיות תוך שבועיים, במייל, בבקשה, ולגבי הסניפים המומחים – מתי נפתחו? למי לפנות בסניפים? אילו הכשרות מעבירים? משרד החינוך – זה ההתייחסות למסמך שלי. נתת פה שבועיים, אבל אולי כדאי לתת יותר.

איריס מנדה בן יעקב:

שבועיים לא נצליח לענות. קודם שייכנסו לתפקיד – זה לוקח זמן. אנחנו בסוף אפריל נתכנס שוב לשולחן עגול. בינתיים אנחנו גם עובדים על התקנה התקציבית. אי-אפשר להרוג אותנו. לאט-לאט.

היו"ר מירב בן ארי:

אנחנו צריכים, איריס תשובה, את יכולה לברר לנו בנושא שינוי השם בתעודת הברורות.

איריס מנדה בן יעקב:

אברר.

היו"ר מירב בן ארי:

משטרה. האם אפשר להגדיר, רפרנט במשטרה שיוכל לקבל את התלונות של טראנסג'נדרים?

דקלה פוגל ברדה:

יש לנו רפרנט.

היו"ר מירב בן ארי:

טלפון? מסרו שם של מישהו בוועדת הפנים?

דקלה פוגל ברדה:

רב פקד ישראל לוי מחטיבת החקירות הוא הרפרנט. הוא בקשר עם הקהילה.

היו"ר קארין אלהרר:

טלפון.

קריאה:

מתלוננים, ומתייחסים אליה בזלזול.

דקלה פוגל ברדה:

כל תלונה – לתחנת המשטרה.

היו"ר מירב בן ארי:

חברים, אנחנו חייבים לסיים כי המליאה כבר התחילה. אני מודה לכולכם, לכל מי שהגיע. תמשיכו ללוות, לחברת הכנסת קארין אלהרר על הפעילות הנהדרת, החשובה והמקצועית שאת עושה למען הקהילה הטרנסגינדרית.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 10:11.